

PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA ZA LIKOVNO VZGOJO

UČNI NAČRT

**ZA PRILAGOJEN IZOBRAŽEVALNI PROGRAM Z
NIŽJIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM**

ZA PREDMET

LIKOVNA VZGOJA

(nelektorirano)

LIKOVNA VZGOJA

- 1. razred**
- 2. razred**
- 3. razred**
- 4. razred**
- 5. razred**
- 6. razred**
- 7. razred**
- 8. razred**
- 9. razred**

Pripravila predmetna kurikularna komisija za likovno vzgojo:

Predsednica: mag. Tonka Tacol

Člani: mag. Črtomir Frelj, spec.
Oto Rimele, spec.
Robi Klančnik
Albin Kramberger, spec.
Vlasta Markočič
Rozika Puvar
Irena Šimenc – Mihalič

Strokovna tajnica: Silva Karim

Konzulent: dr. Jožef Muhovič

Prilagoditve za prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom so pripravili:

Zdenka Vrečko, defektologinja – OŠ GLAZIJA, Celje

Luka Popič, likovni pedagog - OŠ GLAZIJA, Celje

Natalija F. Kocjančič – pedagoška svetovalka za likovno vzgojo, ZRSŠ

Vsebina:

OPREDELITEV PREDMETA
SPLOŠNI CILJI PREDMETA

OPERATIVNI CILJI – PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

- 1. razred
- 2. razred
- 3. razred

TEMELJNI IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

OPERATIVNI CILJI – DRUGO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

- 4. razred
- 5. razred
- 6. razred

TEMELJNI IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

OPERATIVNI CILJI – TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

- 7. razred
- 8. razred
- 9. razred

TEMELJNI IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

PRILOGE

PRILOGA 1:

SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA DRUGO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

PRILOGA 2: PRIPOROČENI VIRI ZNANJA

PRILOGA 3: MATERIALNI POGOJI ZA IZVEDBO

OPREDELITEV PREDMETA

Temeljna naloga likovne vzgoje je razvijanje učenčevega razumevanja prostora. Zato je predmet splošno koristen in uporaben, saj nobeno predmetno oziroma poklicno področje ne more brez razvitih prostorskih predstav in vizualizacij. Likovna vzgoja na kognitivni ravni razgrajuje vidni svet, na izrazni pa ga likovno oblikuje (formira). Z likovnim izražanjem učenci preverjajo in razvijajo razumevanje prostora, izražajo občutja, stališča in vrednote.

Vsebine predmeta so po posameznih likovnih področjih (risanje, slikanje, kiparstvo, oblikovanje prostora in grafika) zasnovane na temeljnih likovnih pojmih, ki jih učenec usvaja in nadgrajuje glede na svoje likovne oblikotvorne potenciale. Prav tako vsebine predmeta povezujejo skladno s starostno stopnjo pojme iz likovne teorije, zgodovine umetnosti, likovne tehnologije. Kontinuirano pa se vsebine povezujejo tudi s pojmi v vsebinah drugih predmetnih področij.

Celotna dejavnost predmeta v osnovnem VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM OBDOBJU temelji na odkrivanju učenčeve ustvarjalnosti. Predstavlja nadaljevanje in usmerjanje spontanega otroškega likovnega raziskovanja sveta, odkrivanje posebnosti likovnega izražanja in njeno nadgrajevanje ter poglobljanje poslušanja tako za likovna dela umetnikov kakor tudi uporabnih predmetov ter likovne problematike v okolju. Pomemben cilj predmeta je priprava učenca za sodelovanje v kulturnem življenju ožjega in širšega okolja in razumevanje sodobne vizualne komunikacije.

Ob komunikaciji in interakciji z učiteljem pri teoretičnem in praktičnem delu učenec pri predmetu likovna vzgoja razvija zmožnost zaznavanja, likovnega mišljenja, emocije in motorične spretnosti, vizualnega spomina ter domišljije. Gre za kompleksno sodelovanje in prepletanje ustvarjalnih in likovnih dejavnikov učenca. Dejavniki se aktivirajo verbalno, realizirajo pa se v likovnem izražanju. Učenci tako vizualizirajo misli in občutja na svojstven način. Z likovno izraznimi sredstvi v različnih materialih predstavljajo v notranjem svetu nastale miselne modele predmetov in pojavov iz narave in okolja ter osmišljajo praktično delo.

SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Učenci:

- razvijajo opazovanje, predstavljalnost, likovno mišljenje, likovni spomin in domišljijo,
- razvijajo interes za različne oblike likovne dejavnosti,
- bogate in ohranjajo zmožnost za likovno izražanje,
- usvajajo elementarna znanja likovne teorije in ostrijo čut za likovne vrednote,
- se seznanjajo z likovnimi izrazi in se usposabljaajo za njihovo samostojno uporabo,
- ob rokovanju z različnimi materiali in orodji razvijajo motorično spretnost in občutljivost,
- z oblikovanjem prostorov in kiparskih volumnov razvijajo telesnokiparski odnos in občutenje likovnega prostora,
- se seznanjajo z razlikami in povezavami med vizualnim in likovnim svetom,
- razvijajo likovnoizrazne zmožnosti in ustvarjalnost,
- ob likovno dejavnem delu bogatijo emocionalne, socialne in estetske osebne kvalitete,
- ob ozaveščanju čustev razvijajo čut za lepo,
- spoznavajo vlogo in pomen vizualnih komunikacij v ožjem in širšem okolju,
- razvijajo zmožnost doživljanja lepote v naravi in umetninah,
- razvijajo odnos za likovne stvaritve, nacionalne in splošne človeške likovne kulturne dediščine,
- razvijajo zmožnost oblikovanja meril za kritično vrednotenje lastnih del, del vrstnikov ter stvaritev umetnikov,
- razvijajo zmožnost razumevanja različnih medijev vizualne kulture in zmožnost vrednotenja uporabnih predmetov ter likovne problematike v okolju.

OPERATIVNI CILJI

PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

1. razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
	Čutila in čuti	Učenci: - spoznajo različne vrste čutov - naštejejo lastnosti posameznih čutov (bližina –tip, okus, daljjava – vid, sluh, vonj) - spoznajo notranji in zunanji svet	Učenci:	Učenci: - razvijajo percepcijske zmožnosti - vzpodbujajo likovno mišljenje, likovni spomin in domišljijo	SO SLO	Učenci: Prepoznajo pojme: - čuti: tip, vid, vonj - zunanji, notranji svet
RISANJE	Risarski materiali in orodja	- spoznajo različne materiale in pripomočke (risala) - ločijo svetle in temne materiale	- posnemajo in vadijo predstavljeni rokovanje z različnimi materiali in pripomočki - rišejo črte in točke z izbranimi materiali in pripomočki	- privzgajajo zanimanje za sprejemanje posredovanih izraznih posebnosti materialov in pripomočkov - privzgajajo smisel za uporabo sledi risal – naštejejo njihove razlike ter posebnosti	MA ŠV SLO SO	Poznajo: - sledi risala - risala
	Črta (linija), točka in risalo	- spoznajo posebnosti sledi materialov in pripomočkov (risal) - razlikujejo ravne, krive, debele, tanke, dolge, kratke črte	- nanizajo različne vrste črt in točk z različnimi materiali in pripomočki - narišejo podobe predmetov z različnimi črtami in točkami	- razvijajo občutek za risarske vrednote - se navajajo na izražanje s prostoročno črto	SLO SO MA GL ŠV	Razlikujejo: - piko (točko) - črto (linijo)
SLIKANJE	Barve	- ločijo barve - poimenujejo barve	- naslikajo sliko z barvno linijo in ploskvijo - mešajo barve in poslikavajo ploskve različnih oblik, velikosti in smeri	- se navajajo na spontano izražanje in posredovanje individualnih značilnosti izraza - razvijajo občutek za mešanje barv	SO MA GL	Ločijo pojme: - barva (imenujejo barve)
	Barve v okolju in naravi Žive in umirjene barve	- ločijo pojma "živa" in "umirjena" barva - v okolju in naravi iščejo primere živih in umirjenih barv	- naslikajo sliko s posnemanjem barv iz okolja	- razvijajo zmožnost za opazovanje predmetov in pojavov v naravi in okolju - krepijo občutek za različnost barv - razvijajo samozavest ob iskanju primerov v naravi	GL SO ŠV	Prepoznajo različnost barv v okolju

	Svetle in temne barve	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo pojem svetla in pojem temna barva - poimenujejo svetle in temne barve - poiščejo primere svetlih in temnih barv v okolju in naravi in umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> - naslikajo preprosto kompozicijo in poslikajo celo slikovno ploskev 	<ul style="list-style-type: none"> - na nevsiljen način razvijajo senzibilnost za osnovne barvne kvalitete - si privzgajajo zmožnost za izvirno in sproščeno vgrajevanje lastnih opažanj v slikanje motiva - razvijajo likovni spomin in domišljijo 	SO GL SLO	Razločijo pojma: - svetla barva - temna barva
KIPARSTVO	Kip in oblikovanje kipa	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo osnovne kiparske pojme: stiskanje, gnetenje, valjanje, modeliranje - spoznajo pojem kip in pojme: velik, majhen 	<ul style="list-style-type: none"> - modelirajo preproste trodimenzionalne oblike z vboklinami in izboklinami 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo samostojnost pri oblikovanju trodimenzionalnih podob - se navajajo na izvirno upodabljanje figur 	MA SLO SO GL ŠV	Ločijo pojme: - gnetenje - valjanje - stiskanje
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Prostor	<ul style="list-style-type: none"> - opišejo bivalni prostor (učilnica, dom) - se orientirajo v prostoru (spredaj, zadaj, naprej, nazaj, levo, desno) - naštejejo sestavne dele bivalnega prostora (tla, stene, strop) 	<ul style="list-style-type: none"> - gradijo različne oblike prostorov v peskovniku - sestavljajo različne prostorske tvorbe s sestavljenkami 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost izražanja lastnih doživetij - pridobivajo zmožnost oblikovati svojstvene oblike - bogatijo zmožnost opazovanja različnih prostorov 	MA SLO SO	Razlikujejo pojme: - prostor - zunaj - znotraj - velikosti prostorov: velik, majhen - gibanje v prostoru: spredaj, zadaj, naprej, nazaj, levo desno- sestavni deli prostora: tla, stene, strop
GRAFIKA	Tiskanje, odtis	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo pojma tiskanje in odtis - odkrijejo različne materiale za izdelavo šablone - spoznajo značilnosti površin materialov (gladke, hrapave, mehke, trde) - spoznajo postopke za izvedbo najenostavnejših grafičnih tehnik (tisk s pečatniki) 	<ul style="list-style-type: none"> - tiskajo z različnimi predmeti in ustreznimi naravnimi materiali 	<ul style="list-style-type: none"> - bogatijo opazovalne in tipne zmožnosti - pridobivajo občutek za površine materialov - razvijajo smisel za nizanje različnih oblik in velikosti - se navajajo na izdelavo čistega izdelka 	SLO SO GL MA	Prepoznajo pojme: - odtis - površina

2. razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Risba in različnost črt (linij)	Učenci: - s pomočjo učnega sredstva (umetniško delo, izdelek učenca), pojasnijo različnost črt - razlikujejo črte, narisane prostoročno in z različnimi pripomočki	Učenci: - rišejo črte, črte z geometrijskim orodjem in prostoročno - narišejo risbo z motivom s prostoročno črto (brez predhodno narisane risbe) in jo obogatijo z različnimi črtami	Učenci: - pridobivajo občutek za različnost črt - se navajajo na sproščeno črtno izražanje - se navajajo na samostojno izpolnjevanje narisanih ploskev	MA SO ŠV GV SL	Učenci: Ločijo pojme: - točka - črta - ravna črta, narisana z ravnilom - sproščena črta
	Črta, trdi materiali in orodja	- naštejejo trde - opišejo posebnosti trdih materialov in orodij - prepoznajo risalo po značilnostih trdih materialov in orodij	- rišejo črte z različnimi trdimi materiali na ustrezne podlage - nizajo in križajo črte v različni gostoti	- razvijajo občutek za različnost sledi trdih materialov - bogatijo smisel za gostoto in redko nizanje črt - privzgajajo vztrajnost - se navajajo na risanje velikih podob	GV SL MA ŠV	Ločijo: - trde risarske materiale - nizanje črt - majhno - veliko
SLIKANJE	Mešane barve	- spontano spoznajo postopke mešanja barv - pojasnijo razlike med nemešanimi in mešanimi barvami - spoznavajo primere čistih barv v okolju in naravi - spoznavajo primere mešanih barv v okolju in naravi	- mešajo barve po predstavljenih postopkih - z mešanimi barvami naslikajo sliko z motivom	- se navajajo na opazovanje različic ene barve na predmetih v okolju ter rastlinah in živalih v naravi - razvijajo občutek za postopno mešanje barv - privzgajajo doslednost pri mešanju barv	SO SLO GL MA	Prepoznajo: - nemešano barvo - čisto - mešano barvo
	Trdi slikarski materiali, orodja in podlage	- poimenujejo trde slikarske materiale - označijo posebnosti nastanka slike z lepljenjem barvnih ploskev (trganka, rezanka)	- naslikajo sliko na velik format in uporabijo trde materiale, ki puščajo široko sled - naslikajo sliko z omejeno paleto barv (dve, tri barve) - oblikujejo kompozicijo z lepljenjem barvnih ploskev	- z uporabo raznovrstnih trdih slikarskih materialov privzgajajo smisel za njihovo različno izbiro - privzgajajo občutek za povezavo slikarskega materiala in podlage - se navajajo na doslednost in vztrajnost	GL SO	Ločijo pojme: - trdi slikarski materiali (debelina sledi, barva)
	Tekoči slikarski materiali, pripomočki in podlage	- ločijo tekoče slikarske materiale od trdih - imenujejo različne slikarske pripomočke	- naslikajo sliko z manj poznanim tekočim slikarskim materialom - izdelajo sliko s kombiniranjem trdega in tekečega slikarskega materiala	- se navajajo na spontano izražanje in posredovanje individualnih značilnosti izraza - razvijajo občutek za mešanje barv	SO MA GL	Ločijo pojme: - tekoči slikarski materiali - slikarski pripomočki

KIPARSTVO	Oblikovanje kipa od celote k detajlom	<ul style="list-style-type: none"> - naštejejo sestavne dele človeškega telesa - spoznajo pojem: celota, sestavni deli kipa 	- modelirajo človeško figuro iz enega kosa materiala-gline	<ul style="list-style-type: none"> - privzgajajo vztrajnost in dopolnjujejo izkušnje pri oblikovanju z mehкими materiali - se navajajo na odgovorno upoštevanje navodil na pravilno oblikovanje z mehкими materiali 	MA SO SL ŠV	Ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - celota, - sestavni deli
	Oblikovanje kipa	<ul style="list-style-type: none"> - razumejo pojme: velik, majhen, - razložijo pojme: celota, sestavni deli kipa - obnovijo pojma: trdnost in stabilnost kipa 	- oblikujejo polne, statične kiparske oblike iz enovitega materiala	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za tretjo dimenzijo - se navajajo na oblikovanje stabilne figure - razvijajo ročno spretnost pri rokovanju z različnimi materiali in orodji 	MA SO ŠV GV SL	Opredelijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - kip (velik, majhen - trdnost kipa
	Zvrsti Kipov	- usvojijo pojme: velik, majhen, ponavljanje,	<ul style="list-style-type: none"> - v ploščice mehkega materiala odtiskujejo različne materiale - ritmično oblikujejo različne oblike 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo smisel za enakomerno nizanje oblik - se navajajo na samostojnost reševanja likovnega problema - razvijajo domiselnost pri nizanju in oblikovanju različnih oblik 	SO GL SLO ŠV SL	Prepoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> -velik -majhen -nizanje - ponavljanje
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Likovna ureditev prostora	<ul style="list-style-type: none"> - naštejejo kose pohištva za posamezne prostore bivalne površine - opišejo različnost opreme v prostoru - naštejejo primere okrasnih predmetov v prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> - likovno uredijo učilnico - v učilnici oblikujejo bivalne kotičke (večji kartoni, lepenska, oprema razreda) in jih opremijo s prinesenimi, uporabnimi in okrasnimi predmeti 	<ul style="list-style-type: none"> - ob doživljanju likovno urejenega prostora razvijajo kreativno mišljenje - ob oblikovanju različnih bivalnih kotičkov se navajajo na aktivno delo in samostojnost 	MA SLO	Predstavijo: <ul style="list-style-type: none"> - bivalni prostor - oprema - uporabne predmete - okrasne predmete
GRAFIKA	Tiskarstvo, tiskanje, odtis	<ul style="list-style-type: none"> - razložijo pojme tiskarstvo, tiskanje, odtis - naštejejo različne materiale za izdelavo matric - spoznajo postopke za izvedbo najenostavnejših grafičnih tehnik (tisk s pečatniki) - ob primerjavi risbe, slike in odtisa pojasnijo razliko 	- uredijo kompozicijo iz naravnih materialov in jo odtisnejo - tiskajo s samostojno izdelanimi pečatniki	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo tipne zmožnosti - se postopoma navajajo na izvajanje postopkov za izvedbo grafične tehnike - se navajajo na samostojno oblikovanje pečatnika (matrice) - razvijajo občutek za red in čistost izdelka 	SO MA ŠV GL SL	Ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - odtis - matrica - pečatnik - materiali za izdelavo matric

3. razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Črta (linija) in risba	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnovijo pojme: črta (linija) – prostoročna, narisana s pripomočki, - spoznajo črte: ravna, kriva, vodoravna, navpična, poševna, kratka, dolga, tanka, debela, sklenjena, neskenjena; - naštejejo primere kaj v naravi in okolju vidijo kot črto - na izdelkih vrstnikov in umetniških delih razlikujejo različnost črt in pojasnijo pojem risba 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z različnimi risali rišejo različne črte - narišejo črtni motiv 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bogatijo občutek za različnost črt - se navajajo na opazovanje različnih črt na izdelkih vrstnikov in umetniških delih - se navajajo na prostoročno in sproščeno črtno izražanje 	MA SO ŠV GV SL	<p>Razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - črta (linija) – prostoročna, narisana s pripomočki, ravna, kriva, vodoravna, navpična, poševna, kratka, dolga, tanka, debela, sklenjena, neskenjena, prekinjena, neprekinjena;
	Postopek risanja risbe, risarski materiali in format	<ul style="list-style-type: none"> - naštejejo trde in spoznajo tekoče risarske materiale in njihova orodja - opišejo značilnosti črt, narisanih s trdimi materiali - spoznajo značilnosti risanja s tekočimi materiali 	<ul style="list-style-type: none"> - rišejo črte z različnimi tekočimi materiali in različnimi pripomočki - nizarajo in križajo črte v različnih gostotah z različnimi debelinami risal - narišejo motiv z velikimi podobami in narisane ploskve obogatijo z detajli in različnimi črtami - narišejo motiv s kombinacijo trdih in tekočih materialov ter ga črtno obogatijo - narišejo risbo z uporabo različnih materialov na različne velikosti in kvalitete podlage 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za različne sledi tekočih materialov - razvijajo zmožnost uporabe različnih vrst in debelin pripomočkov - razvijajo smisel za različno nizanje črt - se navajajo na različno kombiniranje trdih in tekočih materialov - se navajajo na sproščeno risanje podob 	MA ŠV GV SL	<p>Naštejejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tekoče materiale - pripomočke za tekoče materiale

	Postopek risanja risbe	Spoznajo pojme: - risalna ploskev - linijsko izpolnjena ploskev - neizpolnjena ploskev - Spoznajo način risanja risbe od celote k posameznostim	-Narišejo risbo po postopku od celote k detajlu -Narisan motiv bogatijo z izpolnjenimi oz. neizpolnjenimi ploskvami	- se navajajo na risanje risbe od celote k detajlu - razvijajo zmožnost različnega razporejanja izpolnjenih ploskev - razvijajo likovno domišljijo	MAT SO SLO GV	Razlikujejo: - črtno izpolnjena ploskev - neizpolnjena ploskev
SLIKANJE	Barvna ploskev, slika	- obnovijo posebnosti nastanka slike z lepljenjem barvnih ploskev - razvrščajo umetniška dela na slike in risbe	- oblikujejo kompozicijo s trganjem ali izrezovanjem barvnih ploskev in lepljenjem	- privzgajajo občutek za komponiranje barvnih ploskev - se navajajo na poslikavo celotne slikovne površine - razvijajo vztrajnost	MA SO	Utrdijo pojme: - trganje barvnih ploskev - izrezovanje barvnih ploskev - razporejanje barvnih ploskev - prekrivanje barvnih ploskev
	Slikarski materiali in orodja	- naštejejo poznane tekoče in trde slikarske materiale in pripomočke - opišejo posebnosti poznanih slikarskih materialov in orodij - spoznajo nove slikarske materiale in njihovo pravilno uporabo pri izvajanju tehnik orodja	- naslikajo sliko s trdimi slikarskimi materiali - naslikajo sliko s tekočimi slikarskimi materiali - naslikajo sliko v kombinirani slikarski tehniki	-razvijajo zmožnost za uporabo različnih slikarskih materialov in njihovih pripomočkov - razvijajo spretnost za pokrivanje barvnih ploskev - se navajajo na samostojno izvajanje postopkov različnih slikarskih tehnik	SO MA GL	Poznajo pojme: - tekoči slikarski materiali - trdi slikarski materiali - slikarski pripomočki
	Barve, barvna linija in ploskev, slika	-poimenujejo barve -naštejejo osnovne slikarske materiale in pripomočke - opišejo posebnosti barvne linije - pojasnijo nastanek barvne ploskve - na umetniškem delu ugotovijo način izražanja z barvno linijo in ploskvijo	-Naslikajo sliko z barvno linijo in ploskvijo - naslikajo sliko z barvnimi ploskvami	- pridobivajo spretnost za pravilno uporabo barvnih materialov in njihovih pripomočkov - privzgajajo odgovornost za oblikovanje slike - razvijajo skrb za čistost delovne površine in smiselno uporabo materialov	SO MA GL	Razlikujejo pojme: - barva - barvna linija - barvna ploskev - paleta - slika - slikar - umetniško delo - galerija

	Ritmično razporejanje barv	<ul style="list-style-type: none"> - se seznanijo s pojmom nizanje (enakomerno razporejanje) barvnih elementov - spoznajo načine nizanj elementov (oblika, velikost, barva) - v naravi in okolju poiščejo primere nizanj elementov po obliki, velikosti in barvi - se seznanijo s pojmom krasitev predmetov (okrasek) 	<ul style="list-style-type: none"> - s tekočimi ali trdimi slikarskimi materiali oblikujejo enakomerna ritmična zaporedja - s trganjem ali izrezovanjem elementov po obliki, velikosti in barvi oblikujejo ritmično kompozicijo 	<ul style="list-style-type: none"> - privzgajajo občutek za enakomerno nizanje elementov - pridobivajo smisel za kombiniranje elementov po barvi, obliki in velikosti - se navajajo na doslednost in vztrajnost 	MA SLO SO GL ŠV	<p>Opišejo pojme</p> <ul style="list-style-type: none"> - ponavljanje - enakomerno nizanje elementov - oblika elementov - velikost elementov - barva elementov - krasitev predmetov - okrasek
	Postopki slikanja slike	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo osnovne postopke slikanja slike - primerjajo posebnosti risbe in slike - spoznajo posebnosti uporabe enovitega materiala za risanje risbe in slikanje slike - razložijo posebnosti razporejanja naslikanih podob po slikovni ploskvi 	<ul style="list-style-type: none"> - brez predhodno narisane risbe naslikajo sliko - sliko gradijo od risbe do poslikave ploskve 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo samostojnost pri izbiri podlag in kombinacij ustreznih materialov in orodij - razvijajo občutljivost za orientacijo na slikovni ploskvi 	MA SLO SO	<p>Razumejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - risba - slika
KIPARSTVO	Način oblikovanja kipov	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo kiparjeve različne načine oblikovanja figur 	<ul style="list-style-type: none"> - oblikujejo kiparsko tvorbo iz odpadnega materiala - sestavljajo človekovo ali živalsko figuro iz naravnih ali odpadnih materialov (tube, plastike, embalaže) 	<ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na samostojnost pri uporabi enostavnih kiparskih materialov in orodij - razvijajo zmožnost za izražanje kiparskih tvorb 	MA SO	<p>Opišejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podobo kipa - materiale (naravni, odpadni)
	Kipar, kiparski materiali in orodja	<ul style="list-style-type: none"> - osvojijo pojem kipar - umetnik - spoznajo osnovne kiparske materiale in orodja - ločijo: trd-mehak, hrapav-gladek (dodajanje – odzemanje) - spoznajo orodja za oblikovanje materialov 	<ul style="list-style-type: none"> - modelirajo figuro z dodajanjem in odzemanjem ter oblikujejo površino (gladko, hrapavo) - oblikujejo nizanja s kombinacijo več naravnih materialov (trši plodovi, koštanj, semena) 	<ul style="list-style-type: none"> - pri oblikovanju figure z dodajanjem in odzemanjem razvijajo domiselnost - pri nizanju naravnih elementov se navajajo na vztrajnost 	MA SLO SO	<p>Prepoznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kip - kipar - kiparski material: trd, mehak, hrapav, gladek - dodajanje materiala - odzemanje - kiparska orodja

PROSTOR- SKO OBLIKOVA- NJE	Prostor in obli- kovanje prostor	<ul style="list-style-type: none"> - naštejejo bivalne prostore in jih opišejo - ločijo zunanji prostor od bivalnega prostora - se orientirajo v bivalnem prostoru in v zunanjem prostoru - naštejejo zunanje oblike zgradb in notranjih prostоров ter velikosti 	<ul style="list-style-type: none"> - na prostem gradijo različne prostorske oblike iz različnih materialov - iz odpadnega materiala sestavljajo različne oblike in velikosti zgradb - sestavljajo različne prostorske tvorbe s sestavljančkami 	<ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na usvajanje zahtevnejših likovnih pojmov - razvijajo zmožnost samostojnega interpretiranja - privzgaajo smisel za izražanje lastnih idej 	MA SO ŠV SLO GL	Opišejo: <ul style="list-style-type: none"> - bivalni prostor - zunanji prostor - notranji prostor - gibanje v notranjem/zunanjem prostoru: levo, desno, naprej, nazaj, spredaj, zadaj, zunaj, znotraj, ven, noter, bližu, daleč -obliko in velikost zgradbe
GRAFIKA	Tiskar- stvo, matrica, tiskanje, odtis	<ul style="list-style-type: none"> - obnovijo pojem tiskarstvo (grafika) - razložijo pojma šablona, matrica, odtis - naštejejo enostavne materiale za izdelavo matric 	<ul style="list-style-type: none"> - oblikujejo ritmično kompozicijo iz naravnih materialov in jo odtisnejo - izdelajo pečatnike iz naravnih materialov in jih odtiskujejo 	<ul style="list-style-type: none"> - pri izdelavi matric razvijajo ročne spretnosti - razvijajo domiselnost pri kombiniranju različnih materialov - razvijajo smisel za ritmično razporejanje različnih oblik - privzgaajo odnos do vrednosti umetniške grafike 	SO MA ŠV GL SL	Razlikujejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - grafika - pečatnik - tiskanje - odtis

TEMELJNI IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Likovne pojme zapisane v zadnjem stolpcu razpredelnice učenci usvojijo predvsem ob neposrednem likovnem izražanju in sicer na način, da jih opišejo. Predstavljajo minimalne in hkrati tudi temeljne standarde znanja, saj pri njihovem usvajanju ni poudarek na širjenju, temveč na poglobljanju njihove vsebine.

OPERATIVNI CILJI

DRUGO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

4. razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Črta (linija) v likovnih delih	Učenci: - pojasnijo kaj v naravi in okolju vidijo kot črta - v umetniških delih in likovnih izdelkih sošolcev opredelijo črte ter pojasnijo njihove značilnosti - povedo, kaj je prostoročna in s pripomočki narisana črta - ob primerjavi risbe in slike iščejo razlike ter opišejo značilnosti risbe	Učenci: - narišejo črtno kompozicijo in jo izpolnijo z niza-njem in križanjem različnih črt - narišejo motiv in ga črtno obogatijo	Učenci: - razvijajo smisel za kombiniranje različnih črt in nastalih svetlih in temnih ploskev - se navajajo na sproščeno in neposredno risanje	SO SLO MA	Učenci: Ločijo pojme: - črta - prostoročna črta in narisana s pomočjo pripomočka - debelina črte - dolžina črte
	Postopek risanja risbe, risarski materiali in format	- naštejejo trde in tekoče risarske materiale in njihova orodja - spoznajo značilnosti črt narisanih s trdimi in tekočimi materiali - obnovijo postopek risanja risbe od celote k posameznostim	- po postopkih od celote k detajlom narišejo risbe z materiali, ki puščajo debelo sled in materiali, ki puščajo tanko sled	- se navajajo na pomembnost povezanosti risarskega materiala z velikostjo, obliko in kvaliteto podlage - razvijajo občutek za rokovanje z različnimi risarskimi materiali in orodji - razvijajo samozavest ob rokovanju z različnimi risarskimi materiali in orodji	MA GV SLO SO	Razlikujejo pojme: - trdi in tekoči risarski material - risarska orodja - risanje od celote k posameznostim
	Ritmično razporejanje narisanih elementov	- opredelijo pojem ponavljanje - spoznajo pojem ritem - ob primerih v vsakdanjem življenju opišejo značilnosti ponavljanja - spoznajo pojem enakomerno ponavljanje - spoznajo posebnosti enakomernega ponavljanja narisanih elementov po obliki, velikosti in barvi	- s tekočimi ali trdimi risarskimi materiali narišejo kompozicijo s ponavljajočimi se elementi (po obliki, velikosti, barvi)	- se navajajo na povezovanje pojma ritmično ponavljanje v vsakdanjem življenju, glasbi in črtnem izražanju - privzgajajo smisel za gradnjo enakomernih ritmičnih zaporedij - privzgajajo vztrajnost pri nizanju elementov	SO SLO GL ŠV MA	Poznajo pojme: - ritem – ponavljanje (oblik...)

	Svetlo in temno črtno izpolnjena ploskev	<ul style="list-style-type: none"> - pojasnijo nastanek svetle in temne ploskve s pomočjo nizanja in križanja črt - odkrivajo svetle in temne ploskve ter opišejo posebnosti na primerih umetniških del 	<ul style="list-style-type: none"> - nizzajo in križajo črte v različnih gostotah - narišejo motiv in ga obogatijo s svetlimi in temnimi črtnimi ploskvami 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo smisel za različno nizanje in križanje črt - razvijajo občutek za enakomerno razporejanje svetlih in temnih ploskev po formatu risbe - ob črtnem izpolnjevanju ploskev razvijajo samostojnost in vztrajnost 	SO SLO GV	Razlikujejo: -svetla ploskev -temna ploskev
SLIKANJE	Slika, nemešane in mešane barve	<ul style="list-style-type: none"> - razlikujejo pojem risba in slika - obnovijo posebnosti nastanka slike - obnovijo značilnosti nemešanih barv in mešanih barv na paleti 	<ul style="list-style-type: none"> - komponirajo različne oblike ploskev in jih poslikajo z mešanimi barvami - z mešanimi barvami naslikajo sliko z motivom 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za mešanje barv - se navajajo na postopno mešanje barv - razvijajo doslednost 	SO GL SLO	Ločijo pojme: - risba, slika -čiste (nemešane) barve - mešane barve
	Barvna ploskev in slikarski materiali ter orodja	<ul style="list-style-type: none"> - obnovijo posebnosti nastanka slike s tekočimi in trdimi materiali ter z lepljenjem barvnih ploskev - se seznanijo z novimi slikarskimi materiali in orodji ter njihovo uporabo 	<ul style="list-style-type: none"> - oblikujejo kompozicijo s sestavljanjem in lepljenjem barvnih ploskev - oblikujejo kompozicijo s prekrivanjem barvnih ploskev ob uporabi različnih slikarskih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo samostojnost pri prekrivanju barvnih ploskev z različnimi materiali - se navajajo na izvirno uporabo barv in njihovih različic pri izdelavi lepljenke 	SO MA GL	Poznajo pojme: - barvna ploskev - lepljenka - tekoči, trdi slikarski materiali - slikarski pripomočki
	Svetlitev in temnitev barve	<ul style="list-style-type: none"> - naštejejo svetle in temne barve - poiščejo primere svetlih in temnih barv v naravi in okolju - pojasnijo svetljenje in temnenje barv 	<ul style="list-style-type: none"> - naslikajo sliko s svetlitvijo in temnitvijo ene barve 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost samostojnega svetljenja in temnenja barv - se navajajo na postopno mešanje barv - razvijajo občutek za stopnjevanje svetlo- 	SLO SO GL	Ločijo: -svetlo - temno-isto barvo
KIPARSTVO	Gradnja kipa	<ul style="list-style-type: none"> - utrdijo pojme: celota, sestavni deli kipa - pojasnijo pojme: votel, poln, velik, majhen -spoznajo pojma: trdnost, stabilnost -se seznanijo z možnostmi odvzemanja kiparskih materialov - osvojene pojme preverijo ob umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> - oblikujejo stabilne kipe po načinu celote k posameznostim 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutljivost za plastičnost se navajajo na upoštevanje postopkov pri oblikovanju kipa - razvijajo ročne spretnosti pri gradnji kipa od celote k detajlom 	MA SLO GV	Razumejo pojme: -votel, poln -velik,majneh -trdnost, stabilnost kipa -samostojen kip -del,celota

	Vrste kipov	<ul style="list-style-type: none"> - pojasnijo značilnosti obhodnega kipa ob umetniških delih - spoznajo pojme: izbočen, vbočen, - spoznajo značilnosti oblikovane površine kipa - spoznajo posebnosti kipa, ki izhaja iz ploskve (relief) 	<ul style="list-style-type: none"> - z dodajanjem mehkega materiala enakovredno nizajo elemente različnih oblik in velikosti - v ploščice mehkega materiala oblikujejo motiv z izbočenimi figurami in različno obdelajo oblikovane ploskve - iz ploskovitega materiala ritmično oblikujejo kiparske oblike 	<ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na smotnost in doslednost pri oblikovanju kiparskih oblik - razvijajo smisel za ritmično razporejanje oblik - razvijajo domiselnost v izpolnjevanju kiparskih površin 	MA SLO SO GL ŠV	Razlikujejo pojme: -obhodni kip -izbočena-vbočena oblika - - vtiskovanje, površina kipa, nizanje - elementov različnih oblik in velikosti
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Estetska ureditev prostora	<ul style="list-style-type: none"> - opišejo opremo v prostoru glede na njen namen - naštejejo materiale za izdelavo pohištva - spoznajo načine izdelovanja pohištva (ročno, strojno) - pojasnijo razliknost barv v prostoru (živahne, umirjene, svetle, temne) <p>pojasnijo pomen okrasnih predmetov v bivalnem prostoru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - likovno uredijo šolsko učilnico - iz embalažnih škotel in tanjšega kartona izdelajo opremo za različne bivalne prostore in jo popestrijo z barvami 	<ul style="list-style-type: none"> - pri oblikovanju opreme razvijajo domiselnost - s smiselnim nameščanjem okrasnih predmetov in izbiro barv razvijajo estetski čut 	MA SO GV SLO	Razlikujejo pojme: - oprema bivalnega prostora - barva v prostoru - okrasni predmeti v prostoru
GRAFIKA	Tiskarstvo (grafika), odtis, grafični list, matrica	<ul style="list-style-type: none"> - razložijo pojem grafika - utrdijo pojem matrica - se seznanijo s pojmom grafik umetnik in umetniška grafika - naštejejo naravne in umetne materiale za izdelavo matrice - opišejo postopke že znanih enostavnih grafičnih tehnik - spoznajo različne pripomočke za grafično oblikovanje 	<ul style="list-style-type: none"> - z odtiskovanjem pečatnika sestavljajo ornamentalno kompozicijo - izdelajo preprosto monotipijo 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo tipne in opazovalne zmožnosti - razvijajo izvirnost v izbiri površin materialov - razvijajo smisel za nizanje ritmičnih zaporedij - se navajajo na doslednost pri izvedbi grafične tehnike 	SLO SO GL MA	Prepoznajo pojme: - grafika - umetnik, grafik - grafični list - matrica

5. razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Črtne (linearne) vrednote in risba	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasnijo posebnosti črt po obliki, legi (smeri), debelini, dolžini - povedo posebnosti gostega in redkega nizanja različnih črt - opišejo nastalo svetlo in temno črtno ploskev - aplicirajo svetle in temne črtne ploskve s površinami predmetov, rastlin, živali, človeka v naravi in okolju umetnikov 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - narišejo risbo in jo črtno obogatijo 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na samostojno izpolnjevanje narisanih ploskev - se navajajo na vztrajnost pri izpolnjevanju ploskev s črtami 	MA SO SL	<p>Učenci:</p> <p>Razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - točka - črta (linija) - črta po obliki, smeri, debelini, dolžini - gosto, redko - nizanje črt - svetla, temna črtna ploskev
	Ravnotežje v risbi	<ul style="list-style-type: none"> - usvojijo pojem ravnotežje ob primerih iz vsakdanjega življenja - opredelijo likovno - na primerih umetniških del ugotovijo posebnosti ravnotežja - porušenega ravnotežja na risbi 	<ul style="list-style-type: none"> - narišejo risbo in elemente uravnoteženo razporedijo po podlagi 	<ul style="list-style-type: none"> - pridobivajo občutek za ravnotežje elementov - razvijajo smisel za načrtno razporejanje narisanih elementov 	MA SO GV SL GL ŠV	<p>Razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ravnotežje - porušeno ravnotežje
	Ritem in spreminjanje ritmičnih zaporedij	<ul style="list-style-type: none"> - razložijo pojem ponavljanje elementov po obliki, velikosti in barvi - spoznajo pojem ritem - povedo, kje ga srečujemo v naravnih in življenjskih procesih - spoznajo pojma: enakomeren in neenakomeren ritem - se seznanijo s pomembnostjo presledka med nizanjem narisanih elementov - na primerih umetniških risb poiščejo različna ritmična zaporedja 	<ul style="list-style-type: none"> - komponirajo različna ritmična zaporedja elementov (enakomerna, neenakomerna) 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za enakost presledkov med nanizanimi elementi - razvijajo domiselnost pri oblikovanju posameznih ritmičnih elementov in celotnih zaporedij 	GV SL MA ŠV SO	<p>Razumejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ponavljanje elementov - ritem - enakomeren ritem - neenakomeren ritem - presledek

	Lastna pisava in risba	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo različnost pisav – različni narodi, posamezniki - pojasnijo razliko med osebno pisavo in tiskarsko pisavo - se seznanijo s pisavo kot črtno risbo - se seznanijo z različnimi načini povezovanja lastne pisave in risbe 	- oblikujejo kompozicijo, v kateri uskladijo risbo z lastno pisavo	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo smisel za kombiniranje besedila z risbo - razvijajo zmožnost uporabe lastne pisave v dekorativne namene 	SLO GL	Poznajo pojme: -osebna pisava - tiskarska pisava
SLIKANJE	Velikost, oblika in kvaliteta slikovnih podlag	<ul style="list-style-type: none"> -spoznajo slikovne podlage – velikost podlage, kvaliteta podlage, oblika podlage -povezava podlage glede na izbiro materiala -na izdelkih vrstnikov in umetniških delih analizirajo pomembnost velikosti, oblike slikovnih podlag 	- izberejo ustrezno obliko, velikost in kvaliteto podlage glede na izbrani motiv in slikarski material ter naslikajo sliko	<ul style="list-style-type: none"> -razvijajo samostojnost pri izbiri različnih formatov in njihove kvalitete -se navajajo na sproščeno barvno izražanje 	MA SO ŠV	Prepoznajo pojme: -format (slikovna ploskev) -velikost, oblika,
	Svetle in temne barve ter njihovi odtenki	<ul style="list-style-type: none"> - s pomočjo ponazoril (barvni listi ...)določijo najsvetlejšo in najtemnejšo barvo - barve razvrstijo po svetlosti - - usvojijo pojem barvni odtenek - na primerih umetniških del opišejo nastanek posameznih odtenkov barv 	- z odtenki različnih barv naslikajo sliko z motivom	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo samostojnost pri mešanju barv - razvijajo občutljivost za odtenek iste barve - pri postopnem mešanju barv si privzgjajajo občutek za vztrajnost 	MA SLO SO GL	Razumejo pojme: - svetlost barve - najsvetlejša, najtemnejša barva
	Svetlitev in temnitev barve	<ul style="list-style-type: none"> - s pomočjo ponazoril (barvni listi ...)določijo belo kot najsvetlejšo in črno kot najtemnejšo barvo - spoznajo nastanek sive barve - pojasnijo svetljenje in temnenje barve z belo in črno - na primerih umetniških del opišejo svetljenje in temnenje barv 	- svetlijo in temnije izbrano barvo in naslikajo sliko z motivom	<ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na postopno dodajanje bele in črne barve k izbrani barvi - ostrijo čut za določanje svetlosti barve 	GL SO SLO	Utrdijo pojme: - siva barva -svetlenje barv - temnenje barv

	Tople in hladne barve	<ul style="list-style-type: none"> - na primerih pojavov in predmetov v naravi in okolju opredelijo tople in hladne barve - naštejejo primere toplih in hladnih barv in pojasnijo občutke hladnosti in toplote - ugotovijo uporabnost toplih in hladnih barv 	<ul style="list-style-type: none"> - izberejo motiv in ga naslikajo s toplimi in hladnimi barvami - z lepljenjem barvnih ploskev oblikujejo kompozicijo z motivom 	<ul style="list-style-type: none"> - pri mešanju barv si razvijajo občutek za postopno spreminjanje tople in hladne barve - razvijajo smisel za komponiranje toplih in hladnih barv - pri slikanju razvijajo samostojnost pri izbiri toplih in hladnih barv 	SO GL SLO	Ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - topla barva - hladna barva 		
KIPARSTVO	Cel kip – obhodni kip	<ul style="list-style-type: none"> - opredelijo pojem obhodni kip - pojasnijo značilnosti oblikovanja celega kipa – razgibanost, ravnotežje – stabilnost) - navedene značilnosti opišejo na primerih umetniških kipov ali kipov vrstnikov 	- oblikujejo cele razgibane obhodne kipe iz mehkega materiala	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost oblikovanja celega kipa iz enovitega kosa materiala - krepijo občutljivost za rokovanje z mehкими materiali ter ustreznimi orodji - razvijajo smisel za oblikovanje razgibane figure 	MA SO ŠV GL	Razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - obhodni kip - razgiban kip - ravnotežje-stabilnost 		
	Površina In barva kipa	<ul style="list-style-type: none"> - ob opazovanju različnih materialov pojasnijo posebnosti njihovih površin - opredelijo materiale na naravne in umetne - opišejo barvo različnih naravnih materialov - ob fotografijah umetniških kipov pojasnijo namen barvanja površin kipov 	- oblikujejo kip iz različnih materialov in ga barvno poenotijo	<ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na odkrivanje posebnosti površin naravnih in umetnih kiparskih materialov - se navajajo na smiselno uporabo barve - privzgapajo smisel za lepoto barve in površine različnih materialov 	SO GL MA	Spoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - površina kipa - barva kipa 		
	Relief	<ul style="list-style-type: none"> - opišejo razlike med obhodnim kipom in reliefom - pojasnijo pojma nizek in visok relief - ovrednotijo kiparska dela v domačem kraju 	- z mehkim, trdim ali ploskim materialom oblikujejo nizek relief	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za različnost globine reliefnih površin - razvijajo spretnosti pri oblikovanju raznolikih materialov 	SO GL SLO ŠV	Prepoznajo pojem: <ul style="list-style-type: none"> - relief (nizek) 		
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Uporabna in likovna ureditev notranjega prostora	<ul style="list-style-type: none"> -glede na namembnosti opišejo opremo v različnih prostorih -opišejo pomen naravnih materialov za zdravo življenje -pojasnijo pomembnost svetlobe, zračnosti, velikosti prostorov -ob fotografijah likovno urejenih prostorov pripovedujejo o uporabi barv v prostorih in opišejo pomen okrasnih predmetov v prostorih 	-iz enovitega materiala oblikujejo okrasne predmete in likovno uredijo učilnico	-iz enovitega materiala zgradijo različne prostore in jih pobarvajo po lastni zamisli	.razvijajo zavest o pomembnosti urejenega in zdravega prostora	- se navajajo na smiselno izbiro barv v prostoru in okrasnih predmetih	MA SLO SO ŠV GL	Opišejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> -uporabnost prostora -naravni material -svetlost in zračnost prostora -barva v prostoru -okrasni predmeti

	Zaprta prostor	<ul style="list-style-type: none"> -opredelijo pojem zaprti prostor -opišejo sestavne dele pravokotnega zaprtega prostora -poiščejo primere pravokotnih prostorov v domačem kraju 	<ul style="list-style-type: none"> -ritmično (enakomerno, neenakomerno) sestavljajo prostorsko tvorbo iz pravokotnih zaprtih prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> - ob nizanju različnih oblik prostorov razvijajo zmožnost za smiselno razporeditev prostorov - se navajajo na doslednost pri izrezovanju in lepljenju ploskovitega materiala 	SO MA	<p>Razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaprti prostor - sestavni deli zaprtega prostora - pravokotni prostor
GRAFIKA	Tiskarstvo – grafika	<ul style="list-style-type: none"> - utrdijo pojem umetniška grafika (umetnik izdelovalec osnutka, risbe, matrice, odtisa) - spoznajo pomen označbe umetniške grafike in števila odtisov - razložijo razliko med risbo, sliko in grafiko - spoznajo materiale in orodja ter postopke za izdelavo matrice 	<ul style="list-style-type: none"> - uredijo kompozicijo in za izdelavo matrice uporabijo različne materiale - izvedejo tehniko ploskega tiska 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost ročnega kovanja z zahtevnejšimi grafičnimi orodji in materiali - se navajajo na postopnost in doslednost izvajanja grafične tehnike - razvijajo smisel za kombiniranje materialov različnih površin - privzgamajo čut za pomembnost čistosti grafičnega lista 	SO MA SLO	<p>Razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ročni tisk - osnutek - matrica - odtis

6.razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Črna vrednote in površine	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasnijo nastanek črte - ločijo prostoročno in tehnično črto - spoznajo pojem obris ali kontura - pojasnijo posebnosti gostega in redkega nizanja črt na ploskvah, nastalih z obrisom - spoznajo pojem struktura in tekstura predmeta - pojasnijo možnosti črtne upodobitve strukture in teksture - ločijo značilnosti naravnih in umetnih površin 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - narišejo kompozicijo, z obrisi in s črtami predstavijo različne površine - narišejo ritmično kompozicijo in izpolnijo površine 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bogatijo opazovalne sposobnosti - se navajajo na doslednost pri izpolnjevanju površin - privzgamajo čut za uravnoteženo razporejanje svetlih in temnih površin po risarskem formatu 	MA SO ŠV SL	<p>Opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - točka, črta - prostoročna, tehnična črta - obris ali kontura
	Kompozicija – sestava risbe	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo pomembnost uravnoteženega razporejanja narisanih elementov po risalnem formatu - usvojijo pojem kompozicija - razlikujejo značilnosti somerne ali simetrične ter nesomerne ali asimetrične kompozicije - spoznajo pomembnost navidezne središčne osi na likovnem delu - na primerih umetniških del ugotavljajo različnost kompozicij 	<ul style="list-style-type: none"> - narišejo risbo z motivom po načelu simetrične ali asimetrične kompozicije 	<ul style="list-style-type: none"> - ostrijo čut za simetrično in asimetrično razporejanje elementov po formatu risalnega lista - razvijajo zmožnost opazovanja ravnotežja na likovnem delu ali primerih iz vsakdanjega življenja 	MA SO GV SLO ŠV	<p>Utrdijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ravnotežje - simetričnost (somerne) - asimetričnost (nesomerne)

SLIKANJE	Barve in barvni krog	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo pomen svetlobe za nastanek barve - spoznajo pojma barvni spekter in barvni prehodi (mavrica) - spoznajo posebnosti barvnega kroga in pojem nasičena barva - utrdijo znanje o barvah 1., 2., 3. stopnje - spoznajo pojem nevtralne barve in tonska lestvica 	<ul style="list-style-type: none"> - mešajo barve iz barvnega kroga in uredijo svobodno kompozicijo - naslikajo motiv z mešanjem nevtralnih barv 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za različnost ene barve - razvijajo zmožnost mešanja barv - se navajajo na postopno mešanje barv 	GV SLO SO	Spoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - barvni krog - barve 1., 2., 3. stopnje - nevtralna barva - tonska lestvica
	Pestre, manj pestre in nepestre barve	<ul style="list-style-type: none"> - razložijo pojem čista (nasičena) barva - razlikujejo pestre in nepestre barve - spoznajo postopek nastajanja manj pestrih barv - naštejejo primere pestrih in nepestrih barv v okolju in naravi 	<ul style="list-style-type: none"> - z lepljenjem barvnih ploskev oblikujejo sliko z motivom v pestrih ali nepestrih barvah - naslikajo sliko z motivom v kombinaciji pestrih in nepestrih barv 	<ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na izbiro ustreznega motiva za slikanje s pestrimi ali nepestrimi barvami - razvijajo senzibilnost za barvno moč 	SO SLO GV	Razumejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - nasičena (čista) barva - pestra, nepestra barva
	Svetlostni in barvni odtenki	<ul style="list-style-type: none"> - razlikujejo barvne lastnosti ali značilnosti (barvnost, barvna čistost, barvna svetlost) - razložijo spreminjanje barve z belo in črno –svetlostni odtenek - utrdijo znanje o nastanku različice barve – barvni odtenek - opredelijo uporabnost svetlostnih in barvnih odtenkov - na umetniških delih opisujejo prevladujoče svetlostne in barvne odtenke 	<ul style="list-style-type: none"> - izbrano barvo svetlijo in temnijo z belo in črno ter oblikujejo kompozicijo - naslikajo sliko z barvnimi in svetlostnimi odtenki 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za stopnjevanje barve po svetlostni stopnji - razvijajo občutek za postopno spreminjanje barve z barvo - privzgapajo občutek za komponiranje svetlostnih in barvnih odtenkov - razvijajo vztrajnost pri mešanju odtenkov 	MA SO GV SLO ŠV	Utrdijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - barvna lastnost (barvnost, barvna svetlost, barvna čistost) - svetlostni odtenek - različica barve – barvni odtenek
KIPARSTVO	Načini kiparskega oblikovanja	<ul style="list-style-type: none"> - navedejo posebnosti izražanja z linijo, barvo in otipljivo obliko - opredelijo obhodni kip - razložijo značilnosti reliefa kot kiparske oblike - ločijo nizek, visok in naštejejo različne materiale, in opišejo načine obdelave - pojasnijo namembnost kipov (eksterieri, interieri) 	<ul style="list-style-type: none"> - oblikujejo razgiban obhodni kip iz mehkega materiala - oblikujejo različne vrste reliefov iz različnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost za uporabo različnih kiparskih materialov in njihovih pripomočkov - se navajajo na samostojno izvajanje postopkov kiparske tehnike pri oblikovanju različnih reliefov - se navajajo na cenjenje kipov kot umetnin na javnih površinah, v galerijah in stanovanjih 	SO MA SLO ŠV	Poznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - obhodni kip - relief – nizek, visok - barve materialov

	Kompozicija kipa	<ul style="list-style-type: none"> - utrdijo že znane pojme: somerna (simetrična), nesomerna (nesimetrična) kompozicija - opredelijo stabilnost kipa v simetrični kompoziciji - opredelijo stabilnost kipa v asimetrični kompoziciji - pojasnijo značilnosti malega in velikega kipa 	- iz različnih materialov oblikujejo kipe v simetrični in asimetrični kompoziciji	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost oblikovanja kipa v uravnoteženi kompoziciji - razvijajo občutek za tretjo dimenzijo 	SO SLO GL MA	Utrdijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - stabilnost kipa - simetrična (somerna) kompozicija kipa - asimetrična (nesomerna) kompozicija kipa
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Zaprto, polodprto, polzaprto prostor	<ul style="list-style-type: none"> - razložijo posebnosti naravnega in umetnega prostora - opišejo značilnosti notranjega in zunanjšega prostora - opredelijo zaprto, polzaprto in polodprto prostor - se seznanijo s konstrukcijo in stabilnostjo zgradbe - opišejo posebnosti eno-vitega prostora in različnost členjenja prostorov - naštejejo primere različnih prostorov v domačem kraju 	- iz upogibnega materiala in embalažnih škatel oblikujejo prostorsko tvorbo s prehodi iz zaprtih prostorov v polzaprte prostore	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost kombiniranja različnih oblik prostorov pri oblikovanju prostorske tvorbe - privzgapajo občutek za kombiniranje prostorskih oblik s ploskovitimi materiali - se navajajo na samostojno konstruiranje prostorske tvorbe - se navajajo na natančnost in doslednost 	MA SO	Poznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - prostor - naravni, umetni materiali - notranji, zunanji prostor - zaprto, polzaprto, polodprto prostor
GRAFIKA	Umetniška in industrijska grafika	<ul style="list-style-type: none"> - pojasnijo neponovljivost risbe in slike (unikat) - razložijo možnosti reproduciranja podob z matrico - naštejejo primere naravnih in umetnih materialov za izdelavo matrice - razložijo značilnosti umetniške grafike (osnutek, risba, matrica, tiskanje, omejeno število odtisov – grafičnih listov, označitev) - spoznajo pojem industrijske grafike 	- izvedejo ploski tisk s tem-pera ali tiskarskimi barvami	<ul style="list-style-type: none"> - krepijo občutek za uporabo svetle linije na temnem ozadju - se navajajo na izvirno črtno izpolnjevanje površin - pridobivajo spretnost ob rokovanju z novimi materiali - se navajajo na vztrajnost pri oblikovanju matrice - privzgapajo odgovornost za čistost izvedbe grafičnega lista 	SLO SO	Ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - grafika - osnutek, risba, matrica, odtis) - grafični list - označitev grafike - število odtisov

MINIMALNI IN TEMELJNI STANDARDI ZNANJA

Likovne pojme zapisane v zadnjem stolpcu razpredelnice učenci usvojijo na način, da jih opišejo in uporabijo v svojih likovnih delih pri neposrednem likovnem izražanju. Predstavljajo minimalne in hkrati tudi temeljne standarde znanja, saj pri njihovem usvajanju ni poudarek na širjenju, temveč na poglobljanju njihove vsebine.

OPERATIVNI CILJI

TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

7. razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Kompozicija risbe	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usvojijo pojme: simetrična, asimetrična, razgibana (dinamična), nerazgibana (statična) kompozicija - razlikujejo pojem odnos delov do celote - na primerih umetniških del pojasnijo različne oblike kompozicij 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z linearnimi elementi upodobijo različne oblike kompozicij 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na samostojno odkrivanje posebnosti kompozicij na umetniških delih - ostrijo čut za ravnovesje - razvijajo likovno domišljijo 	MA SLO GL ŠV	<p>Učenci:</p> <p>Razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - točka - črta (linija) - ploskve z obrisom - tekstura - raster - kompozicija: vodoravna, navpična, poševna, krožna, svobodna
	Črtni (linearni) okraski (ornament)	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo ornamentalne zakonitosti: enakost, nasprotja, razdelitev elementov (intervali), stilizacija - ločijo oblike in motive ornamentov - naštejejo ornamentalne posebnosti na demonstriranih umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> - komponirajo različne oblike okraskov z različno motiviko 	<ul style="list-style-type: none"> - privzgajajo smisel za ritmično razporejanje elementov - se navajajo na doslednost pri nizanju elementov - razvijajo likovno domišljijo in likovni spomin 	GL SLO MA ŠV	<p>Povežejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - črtni (linearni) okraski (ornament) - ritmično ponavljanje
SLIKANJE	Barvna ubranost (harmonija)	<ul style="list-style-type: none"> - usvojijo pojem ubranost (harmonija) - opišejo posebnosti barvne ubranosti z dvema, tremi barvami - pojasnijo pojem neskladje 	<ul style="list-style-type: none"> - mešajo barve in naslikajo kompozicijo s harmoničnimi barvami 	<ul style="list-style-type: none"> - bogatijo zmožnost mešanja barv in njihovega kombiniranja - se navajajo na samostojnost pri kombiniranju barv - razvijajo občutljivost za določanje skladnih tonov 	GL SLO MA ŠV ZG	<p>Spoznajo pojem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ubranost (harmonija)

	Barvna nasprotja (kontrasti)	<ul style="list-style-type: none"> - usvojijo pojem nasprotje (kontrast) - navedejo posebnosti komplementarnega nasprotja in odnose barvnih parov - podajo značilnosti toplo hladne kombinacije barv - pojasnijo učinke svetlo temne kombinacije barv - analizirajo barvna nasprotja na predmetih v okolju, naravi in na umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> - naslikajo slike z uporabo komplementarnega barvnega kontrasta, toplo hladnega kontrasta in svetlo temnega kontrasta 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo smisel za barvne kombinacije - privzgajajo doslednost pri izvajanju slikarske tehnike - se navajajo na samostojno izvedbo likovne naloge v celoti 	GL SLO MA TiT ŠV	Ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - nasprotje (kontrast) - komplementarni kontrast - komplementarni barvni pari - toplo hladni kontrast - svetlo temni kontrast
KIPARSTVO	Relief	<ul style="list-style-type: none"> - ugotovijo razliko med obhodno in reliefno plastiko - opredelijo vrste reliefov: nizek, visok, ugreznjen - naštejejo značilnosti posameznih vrst reliefov - spoznajo posebnosti kiparskih tehnik in ustreznih pripomočkov - pojasnijo pojem negativ in pozitiv (odlietek) reliefa - na fotografijah reliefov umetnikov določijo reliefne značilnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - oblikujejo reliefe različnih oblik, formatov, velikosti iz različnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> - privzgajajo smisel za razgibanost upodobljenega motiva - razvijajo zmožnost izvajanja različnih postopkov za izvedbo kiparske tehnike - si razvijajo likovno domišljijo in spomin 	GE MA TiT FI KE ZG	Pojasnijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - relief: nizek, visok, ugreznjen - kiparski materiali: mehki, trdi, tekoči, - dodajanje - odvzemanje
	Obhodna plastika	<ul style="list-style-type: none"> - usvojijo kiparske pojme: prostor (volumen), gmota (masa), oblika, kompozicija, stojnost, površina, barva - spoznajo pomen vida in tipa za zaznavanje kiparskih oblik - opredelijo pojem obhodna plastika - opišejo pomen kompozicije v kiparskem delu - naštejejo značilnosti otipljivih oblik – geometrijske in negeometrijske oblike - na primerih kiparskih umetnin ugotovijo namembnost kipov - naštejejo kiparske materiale in orodja 	<ul style="list-style-type: none"> - modelirajo obhodne (prosto stoječe) razgibane kipe z dodajanjem in odvzemanjem materiala 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za tretjo dimenzijo - se navajajo na sproščeno vgrajevanje lastnih idej za oblikovanje razgibane figure - ob izvajanju različnih likovnih tehnik si razvijajo samostojnost in ročno spretnost 	MA TiT KE FI ZG	Opredelijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - kip: - stojnost - oblika - površina - barva - kiparstvo (plastično oblikovanje) - obhodni kip - geometrijska, negeometrijska oblika - kiparski materiali in orodja

GRAFIKA	Tiskarstvo – umetniška in industrijska grafika	<ul style="list-style-type: none"> - naštejejo grafične pojme: osnutek, matrica, tiskanje, grafični list, originalni grafični list, unikat - opišejo značilnosti in posebnosti industrijske in umetniške grafike - opišejo ročni in industrijski tisk - spoznajo posebnosti grafičnih tehnik - na umetniških grafikah spoznajo različne grafične tehnike 	- oblikujejo matrico in odtisnejo grafični list v visokem tisku	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost ustvarjalne uporabe posredovanih navodil za izvajanje grafične tehnike - se navajajo na izvirno linearno izpolnjevanje površin pri upodabljanju motiva - se navajajo na čisto izvedbo grafičnega lista 	SLO ZG	Razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - tiskanje - osnutek - matrica - grafični list - označitev grafičnega lista - material - orodje
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Zunanji in notranji arhitekturni prostori	<ul style="list-style-type: none"> - opišejo doživljanje arhitekturnega prostora (neposredno izkustvo) - analizirajo zunanji prostor - pojasnijo značilnosti tipov naselja - analizirajo ureditev okolja glede na funkcionalnost in estetskost - spoznajo vrste gradenj: masivna, skeletna, ploska - navedejo posebnosti gradenj (poudarek na moderni gradnji) - naštejejo posebnosti notranjih prostorov 	- oblikujejo različne prostorske tvorbe	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo samostojnost ob oblikovanju različnih prostorov - razvijajo natančnost pri izrezovanju posameznih ploskev - pridobivajo občutek za uporabno ureditev prostora - razvijajo smisel za kombiniranje različnih vrst prostorov - se navajajo na vrednotenje ob primerjavi arhitekturnih prostorov 	MA TiT GE ZG	Razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - arhitekturni prostor - zunanji prostor - notranji prostor - zaprt, polzaprt, polodprt prostor - oblike naselij

Scenski prostor

- osvojijo pojme: gledališče, gledališka igra (za odrasle, otroke), igralci, gledališki oder, scena, režiser, scenograf; opredelijo pojem gledališki oder (negibljiv, gibljiv), prizorišče na gledališkem odru (scena), prostori na odru
- oblikujejo sceno v scenskem prostoru z uporabo uporabnih predmetov in ploskovitega materiala
- pridobivajo zmožnost za poenostavljanje realnih oblik predmetov, razvijajo domišljijo pri konstruiranju opreme in privzgapajo smisel za likovno urejeno sceno
- slo, so, gl, ma
- razumejo pojme: gledališče, gledališka igra, igralec, gledališki oder, scena, scenograf, režiser

8. razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Vidni (vizualni) prostor na ploskvi	Učenci: - spoznajo načine upodobitve prostora na ploskvi (prostorski ključni): nizanje elementov v višino, nizanje planov z zmanjševanjem elementov, delno prekrivanje, spreminjanje intenzivnosti linij in obrisov elementov risarska modelacija (svetloba in senca)	Učenci: - narišejo risbe po opazovanju ali spominu in upoštevajo različne načine upodobitve prostora na ploskvi	Učenci: - se navajajo na poglobljeno opazovanje predmetov in pojavov v okolju - pridobivajo zmožnost povezovanja opazovanja predmetov v prostoru in risarskega izražanja s pravili - razvijajo smisel za samostojno vizualno interpretacijo	MA FI TiT ZE ZG	Učenci: Prepoznajo pojme: - prostorski ključni - prostorski plani - risarska modelacija
	Konstrukcijsko risanje predmetov	- usvojijo pojme: razmerje (proporc), sorazmerje, nesorazmerje (disproporcionalnost), vizirka, viziranje - spoznajo postopke konstrukcijskega risanja predmeta s pomočjo vizirke (določanje višine, dolžine, širine predmeta)	- narišejo predmete s pomočjo viziranja po pravilih konstrukcijskega risanja - narišejo motiv po opazovanju z določanjem različnih velikosti opazovanih elementov	- razvijajo občutek za razmerja pri predmetu in več predmetov v prostoru - se navajajo na doslednost upoštevanja pravil odmerjanja dimenzij	MA FI TiT ZE ZG	Razumejo pojme: - razmerje (proporc) - vizirka (viziranje) - konstrukcijsko risanje

SLIKANJE	Barvna nasprotja (kontrasti)	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo pojme: svetlost, moč, čistost, nasičenost (kakovost) barve - spoznajo pojem vrednostno (kakovostno) barvno nasprotje (kontrast) - ugotovijo učinek svetlih in temnih barv na slikarski površini - med komplementarnimi dvojicami določijo količinsko razmerje svetle in temne barve za uravnoteženost barvne kompozicije - pojasnijo vpliv tople in hladne barve na količinsko razmerje barvnih ploskev - spoznajo pojem količinsko (kvantitativno) nasprotje (kontrast) - analizirajo kakovostno in količinsko nasprotje na umetniških delih - poiščejo primere kakovostnega in količinskega nasprotja v okolju in naravi 	<ul style="list-style-type: none"> - naslikajo kompozicijo v kombinaciji čiste (nasičene, pestre) in mešane barve z belo in črno barvo - gradijo barvno kompozicijo v uravnoteženem količinskem razmerju barvnih ploskev komplementarnih parov 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za kombiniranje čiste in mešane barve - razvijajo senzibilnost za barvne kvalitete - privzgajajo smisel za oblikovanje harmoničnega barvnega ravnovesja - se navajajo na samostojno analizo likovnih del 	MA FI SL GL	Ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - svetlost, moč, čistost, nasičenost (kakovost) barve - komplementarne dvojice
KIPARSTVO	Oblikovanje telesnih (plastičnih) oblik	<ul style="list-style-type: none"> - ločijo obhodni (obli) in reliefni kip (plastiko) kot vrst kiparstva - opredelijo pojem montažni kip - glede na vlogo in nalogo, ki ju ima kip, razlikujejo med samostojnim in arhitekturnim kipom - usvojijo pojem mala in velika (monumentalna) plastika - ločijo predmetni (figuralni) in nepredmetni (nefiguralni) kip - spoznajo dela znanih slovenskih in drugih kiparjev 	<ul style="list-style-type: none"> - v mehke ali trde materiale oblikujejo figuralni ali nefiguralni kip - izdelajo montažno plastiko iz odpadnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo prostorsko predstavljivost in domišljijo - se navajajo na samostojno realizacijo lastnih kiparskih idej - se navajajo na vrednotenje figuralnih in nefiguralnih kiparskih oblik 	MA FI TiT ZG	Ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - obhodni (obli) kip (plastika) - relief - montažni kip

	Votla plastika	<ul style="list-style-type: none"> - razlikujejo pojma polna in votla plastika - usvojijo pojme: keramično modeliranje, keramika, keramično kiparstvo - spoznajo keramiko kot votlo plastiko - ločijo pojma umetniška keramika in industrijska keramika - spoznajo ljudsko keramiko (lončarstvo) kot umetno obrt - opredelijo vrteno in modelirano keramiko - spoznajo različne postopke oblikovanja modelirane keramike - spoznajo pojme uporabna umetnost, umetna obrt in industrijsko oblikovanje - utemeljijo estetsko vrednost uporabnih izdelkov (umetnost in kič) 	- z različnimi postopki modelirane keramike oblikujejo votlo plastiko	<ul style="list-style-type: none"> - privzgajajo čut za estetsko obliko samostojno oblikovanega predmeta - se navajajo na oblikovanje izvirnih oblik po lastni zamisli, z različnimi postopki modelirane keramike - razvijajo pravilen odnos do slovenske kulturne dediščine - privzgajajo kritičen odnos do umetnosti kot oblike človekove ustvarjalnosti 	MA TiT KE FI ZG ZE	Ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> - polna plastika - votla plastika - keramično modeliranje - keramika - keramično kiparstvo - umetniška keramika - industrijska keramika - ljudska keramika (lončarstvo) - kič
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Arhitekturni prostor in materiali	<ul style="list-style-type: none"> - utemeljijo funkcijo lupine pri oblikovanju prostorske tvorbe - ugotovijo pomen ogrodja (konstrukcije) in trdnost materialov za stabilnost zgradbe - spoznajo možnosti načrtovanja raznolikih uporabnih (funkcionalnih) prostorov iz sodobnih materialov - ugotovijo posebnosti oblikovanja zgradbe glede na njen namen - spoznajo značilnosti sestavnih delov zgradbe in učinek različnih materialov na njihovi površini - utemeljijo primeren oblik zgradb in materialov glede na značilnost okolja 	- oblikujejo prostorske tvorbe iz naravnih ali odpadnih materialov	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za likovno oblikovani arhitekturni prostor - razvijajo smisel za ravnovesje v masi in skladnosti materialov ter njihovih barv in površin - razvijajo zmožnost oblikovanja lastnih idej v kompozicijskem urejanju prostorov in njihovih delov - privzgajajo pravilen odnos do slovenske arhitekturne dediščine 	ZE MA TiT FI KE ZG	Naštejejo posebnosti pojmov: <ul style="list-style-type: none"> - arhitekturna umetnost - streha - pročelje - gradbeni material - uporabnost prostora - kulturna dediščina

GRAFIKA: Tiskarstvo – umetniška in industrijska grafika

Oblikujejo preprosto kompozicijo in jo realizirajo v globokem ali ploskem tisku.

Razvijajo zmožnost ustvarjalne uporabe posredovanih navodil za izvajanje grafičnih tehnik, se navajajo na čisto izvedbo grafičnega lista.

9. razred

LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MED-PR. POV.	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Perspektivno risanje	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spoznajo pravila risanja prostora in predmetov (tridimenzionalnih razsežnosti) na ploskvi (risalni površini) - ločijo posebnosti linearne perspektive - perspektiva z enim očiščem <ul style="list-style-type: none"> - ptičja in žabja perspektiva - spoznajo pravila risanja okroglih predmetov - se seznanijo z načini prikazovanja prostora in predmetov v preteklosti 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rišejo predmete po pravilih perspektivnega risanja - narišejo motiv po opazovanju in upoštevajo zakonitosti perspektivnega risanja 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost za razumevanje pravil prikazovanja navideznega prostora - krepijo čut odgovornosti za sprejemanje posredovanih pravil - se navajajo na vztrajnost pri opazovanju 	MA FI ZG	<p>Učenci:</p> <p>Opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perspektivno risanje - linearna perspektiva
	Sorazmerje (proporc)	<ul style="list-style-type: none"> - si utrdijo pojme: razmerje (proporc), sorazmerje, nesorazmerje (disproporc), viziranje - si poglobijo principe risanja razmerij na predmetu in med več predmeti - spoznajo pravila določanja razmerij človeškega telesa - se seznanijo z načini odmerjanja velikosti delov človeškega telesa v preteklosti in danes 	<ul style="list-style-type: none"> - narišejo oblečeno sedečo figuro v prostoru z upoštevanjem proporcev 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo občutek za določanje razmerij na predmetih in človeškem telesu - razvijajo zmožnost risanja figur po lastnih zamislih - privzgajajo samozaupanje pri individualnem izvajanju likovne naloge 	MA FI ZE ZG	<p>Razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sorazmerje (proporc) - nesorazmerje (disproporc) - realistična podoba

SLIKANJE	Zračna perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> - spoznajo način prikazovanja prostora na ploskvi s spreminjanjem moči barve - ob opazovanju narave pojasnijo učinek barv in nadržnosti na bližnjih in oddaljenih predmetih - pojasnijo vzrok stopnega izgubljanja moči barv na oddaljujočih se predmetih - pojasnijo pojav zračne perspektive na primerih umetniških del 	- naslikajo kompozicijo z odvzemanjem moči barve (dodajanje bele, črne, sive ali modre barve)	<ul style="list-style-type: none"> - bogatijo opazovalne zmožnosti - ostrijo občutek za postopno spreminjanje moči posameznih barv - razvijajo senzibilnost za barvne kvalitete 	MA FI GL ZG	<p>Razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moč barve - čistost barve - kvaliteta barve - zračna perspektiva - slikarski prostor
	Barvna (koloristična) perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> -spoznajo način upodobitve prostora s pomočjo čutne prevare - opredelijo lastnosti toplih in hladnih barv - opišejo pojav navideznega oddaljevanja in približevanja barv - na reprodukcijah umetniških del spoznajo barvno perspektivo 	- naslikajo kompozicijo po načelih barvne perspektive	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost za razumevanje različnih načinov prikazovanja prostora z barvo na ploskvi - krepijo občutljivost za barvne odnose - se navajajo na opazovanje barvnih pojavov v naravi 	FI ZG MA GL BI	<p>Predstavijo posebnosti pojmov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tople barve - hladne barve - moč barve - učinek barve (psihološki) - barvna perspektiva
	Tonsko slikanje	<ul style="list-style-type: none"> - usvojijo pojem slikarski volumen in tonsko slikanje (modelacija) - pojasnijo razliko medploskovito barvno površino in barvno površino s tonskim stopnjevanjem barve - opišejo prikaz trodimenzionalnega predmeta s pomočjo svetlostnih razlik ene barve - doumejo prikaz globine prostora na ploskvi s tonskim načinom slikanja - ob opazovanju predmetov razložijo njihovo osvetljenost (lastna in vržena senca) - na reprodukcijah umetniških del obrazložijo, kako slikar s stopnjevanjem barve od svetlega do temnega tona ustvarja iluzijo zaobljenosti predmetov ali prostora 	- s tonskim slikanjem prikažejo plastičnost predmetov in globino prostora	<ul style="list-style-type: none"> - se navajajo na dosledno opazovanje predmetov v okolju - razvijajo občutek za ustvarjanje slikarskega volumna - razvijajo samozaupanje pri samostojnem oblikovanju kompozicije 	MA GL ZG	<p>Razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - svetlitev barve - temnitev barve - tonsko slikanje (modelacija)

	Barvno (koloristično) slikanje	<ul style="list-style-type: none"> - si utrdijo pojme: svetla, temna barva, topla, hladna barva, moč barve, tonsko slikanje - spoznajo način prikazovanja tretje dimenzije na ploskvi s pomočjo tople in hladne barve ter svetle in temne barve - spoznajo pojme: kolorizem, koloristično slikanje (modulacija) - spoznajo koloristični način slikanja ob umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> - naslikajo kompozicijo tako, da temnost in svetlost barve izrazijo s pomočjo toplih in hladnih barv 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo zmožnost samostojnega določanja toplih in hladnih barv za osvetljene in osenčene dele predmetov - krepijo zmožnost prikaza tretje dimenzije na ploskvi - razvijajo vztrajnost pri poslikavanju površin 	SL GL MA ZG	<ul style="list-style-type: none"> Razčlenijo pojme: - temna, svetla barva - topla, hladna barva - koloristično slikanje (modulacija)
KIPARSTVO	Kiparski prostor	<ul style="list-style-type: none"> - opredelijo kiparske pojme: masa, oblika (forma), površina, proporc - pojasnijo otipljiv kiparski prostor (kiparski volumen) in prostor (praznino), ki obdaja kiparski volumen (interier, eksterier) - na primerih umetniških del (obhodnih kipih in reliefih) – figuralnih in nefiguralnih – ugotovijo povezanost kiparskega in zunanjega prostora - analizirajo posebno vrsto kiparskih del – gibljive kipe (mobile) 	<ul style="list-style-type: none"> - z upoštevanjem povezanosti kiparskega in zunanjega prostora izrazijo lastne zamisli 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijajo prostorsko predstavljalnost - krepijo zavest o pomenosti povezave kiparskega in zunanjega prostora - se navajajo na estetsko oblikovanje in vrednotenje figuralnih in nefiguralnih kiparskih oblik 	MA FI ZG	<ul style="list-style-type: none"> Naštejejo posebnosti pojmov: - masa - oblika (forma) - proporc - kiparski prostor - zunanji prostor

PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Načrtovanje in oblikovanje stavb, notranjih prostorov in opreme	<ul style="list-style-type: none"> - analizirajo ureditev skupnega okolja (okolje, oblika in velikost zgradb glede na stavbno okolico, namembnost stavb, novogradnje in prenove, zaščita stavbne dediščine – kulturni spomeniki) - opredelijo osnovne naloge arhitekta kot načrtovalca stavb (uporabnost, konstrukcijska stabilnost, oblika stavbe, materiali) - analizirajo posebnosti načrtovanja notranjih prostorov (oblika prostorov, velikostna razmerja notranjih prostorov – uporabnost, skladnost, namembnost prostorov, svetlost, zračnost, temperatura prostorov) 	<ul style="list-style-type: none"> - z različnimi materiali oblikujejo prostorske tvorbe s poudarkom na obliki in konstrukcijski stabilnosti - načrtujejo preureditev ožjega bivalnega prostora 	<ul style="list-style-type: none"> - privzgajajo čut za funkcionalno in estetsko obliko zgradb - se navajajo na oblikovanje skladnih in uporabnih oblik notranjih prostorov po lastni zamisli - razvijajo pravilen odnos do zaščite slovenske kulturne dediščine - privzgajajo zavest o uporabi zdravih, naravnih gradbenih materialov 	MA KE FI ZG ZE	Utemeljijo posebnosti pojmov: <ul style="list-style-type: none"> - načrtovalec - uporabnost zgradbe - stavbna dediščina - kulturni spomeniki (premični in nepremični)
GRAFIKA	Umetniška grafika in grafično oblikovanje	<ul style="list-style-type: none"> - si utrdijo pojma: umetniška in industrijska (uporabna) grafika - pojasnijo pomen učinkovitosti, hitrega posredovanja podatkov in estetskega oblikovanja uporabne grafike - si razložijo umetniško grafično dejavnost: osnutek, risba, matrica, odtis, originalni grafični list, reprodukcija, avtoriziranje - razlikujejo vrste tiska in njihove osnovne tehnike umetniške grafike: visoki tisk, ploski tisk, globoki tisk, sitotisk - pojasnijo značilnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - izdelajo malo grafiko v poljubni grafični tehniki 	<ul style="list-style-type: none"> - privzgajajo pravilen odnos do vrednosti umetniške grafike - razvijajo estetski čut ob izvorno oblikovanih primerih uporabne grafike - ob oblikovanju male grafike razvijajo zmožnost oblikovanja izvirnih, lastnih idej 	SL FI KE ZG	Naštejejo posebnosti pojmov: <ul style="list-style-type: none"> - umetniška grafika - industrijska (uporabna) grafika - mala grafika - exlibris

MINIMALNI IN TEMELJNI STANDARDI ZNANJA

Likovne pojme zapisane v zadnjem stolpcu razpredelnice učenci usvojijo na način, da jih opišejo in uporabijo v svojih likovnih delih pri neposrednem likovnem izražanju. Predstavljajo minimalne in hkrati tudi temeljne standarde znanja, saj pri njihovem usvajanju ni poudarek na širjenju, temveč na poglobljanju njihove vsebine.

PRILOGE

Priloga 1:

SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

Priporočila za spodbujanje likovnih doživetij učencev ob prvih pomembnejših likovno izraznih izkušnjah

Otrok se likovno postopoma razvija. Posamezne likovne dejavnosti se pojavijo šele z ustreznim razmerjem psihofizičnih zmogljivosti. Zato je učitelj v vzgojno-izobraževalnem procesu likovne vzgoje pozoren na stopnjo razvoja učenčevih mentalnih in motoričnih funkcij. Upoštevati mora posebnosti individualnega razvoja, morebitno prehitavanje ali zaostajanje posameznih učencev v tem razvoju. Posebej je pozoren na doživljanje in izražanje emocij, učenčev socialni razvoj – njegov odnos do drugih učencev in na čustva, ki se pri tem porajajo, pa tudi na odnos do predmetov. Pozoren je tudi na nagnjenost k posameznim področjem likovnega izražanja, likovnim materialom in izbiro likovnega motiva.

Učitelj s poslušom neguje individualni način izražanja posameznega učenca. Likovne naloge – kot samostojne ali v korelaciji z ostalimi vzgojno-izobraževalnimi vsebinami – učitelj oblikuje tako, da omogočajo spontano likovno izražanje. Od 1. do 3. razreda izvaja učitelj z učenci likovne naloge z naslednjih likovnih področij: risanje, slikanje, kiparstvo, oblikovanje prostora in grafika. Na nazoren in igriv način predstavi likovne in druge pojme (likovni problem) ter omogoči njihovo doživljanje in razumevanje. Ker je likovno izražanje na tej starostni stopnji podrejeno učenčevi predstavi, učitelj ne vsiljuje shematskih rešitev in določenih likovnih gradenj. Za likovno izražanje izbira enostavne likovne tehnike, pri katerih učenci spoznavajo značilnosti likovnega materiala, primerna orodja, posebnosti oblikovanja z njimi, posebej pa še pravilno, odgovorno in varno ravnanje z njimi pri vseh likovnih področjih. Likovne motive izbira učitelj tako, da temeljijo na učenčevih predstavah iz njihovega doživljajskega sveta. Posebno pozornost posveti spoznavanju in vrednotenju likovnih stvaritev umetnikov. Na smiseln in ustvarjalen način jih vgrajuje v posamezne faze učnega procesa kot ponazorilo (učilo) za nazorno spoznavanje likovnih pojmov, spoznavanje posebnosti likovne tehnike ali motiva. Za poglobljeno spoznavanje umetniških stvaritev – risb, slik, kipov, ilustracij, pelje učence na ogled razstave v razstavni prostor oziroma v galerijo, ali organizira pogovor z ustvarjalcem.

Likovno vzgojno delo v 1. razredu predstavlja pridobivanje najosnovnejših likovnih pojmov, usmerjanje spontanega likovnega izražanja in pridobivanje osnovnih likov-

no izraznih izkušenj, ki jih učenci v 2. in 3. razredu dopolnjujejo in razširjajo, kajti bogatijo se tako njihove predstave in spoznanja, kakor tudi likovni spomin in domišljija.

Usvajanje likovnih pojmov

Dejavnost usvajanja likovnih pojmov od 1. do 3. razreda temelji na učiteljevi uspešni motivaciji učencev z različnimi metodami, posebej še z metodo širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti. Učenci na neprisiljen način bogatijo občutljivost za najosnovnejše likovne prvine in njihove odnose, spoznavajo posebnosti osnovnih likovnih materialov in orodij, spoznavajo in dojemajo likovna dela umetnikov ter kulturne ustanove, pa tudi različne načine likovnega izražanja. Začetki razvoja občutljivosti za likovne elemente omogočajo učitelju, da učence ob sproščanju čustvenih in razumskih zmogljivosti navaja na vrednotenje lastnih likovnih del in del njihovih vrstnikov.

Likovno izražanje

Likovno izražanje predstavlja spontano in ustvarjalno interpretacijo doživetij učencev in uporabo osnovnih spoznanj likovnih pojmov. Gre za svobodno in spontano interpretacijo z likovnimi znaki oblikovanih misli s pomočjo raznolikih likovnih materialov in orodij. Učitelj posebej spodbuja učence, da samostojno, na samosvoj način izrazijo misli z individualnim izrazom. Individualni izraz pa učitelj bogati s čustvenim doživljanjem predmetov in pojavov v naravi in s sproščenostjo učencev. Učitelj spodbuja učence, da raziskujejo posebnosti likovnih materialov in ustreznost orodij, da vnašajo v likovno izražanje lastne zamisli, čutenja in spoznanja. Posebej podpira samozavest in samostojnost učencev, da se izrazijo na originalen način.

Privzgajanje doživljajskih naravnosti

Predstavlja skladno in celovito ponotranjenje pridobljenega in usvojenega, ki se pri učencih na zunaj kaže kot odnos do lastnega dela, dela sošolcev, dela umetnikov, kot spoštljiv odnos do naravnega, kulturnega in socialnega okolja ter čustvenega odnosa do narave. Pri izvajanju likovnih nalog pa kot učenčeva izvirnost in samostojnost. Zato je zelo pomembno, kako učitelj spodbuja učence k likovni dejavnosti, kako posveča pozornost individualni izraznosti učencev glede na starostno stopnjo in razvoj čutov in zanimanju za likovno izražanje ter razvoju ustvarjalnosti.

DODATEK ZA PRILAGOJEN IZOBRAŽEVALNI PROGRAM Z NIŽJIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM

V prvi triadi je predvidena ena ura likovne vzgoje tedensko. Učenec, ki je usmerjen v prilagojen program z nižjim izobrazbenim standardom, ima lahko kratkotrajno pozornost in ni sposoben vztrajnega in počasnega dela. Dela hitro in v eni uri lahko ustvari več izdelkov. Učitelj mora upoštevati posebnosti individualnega razvoja in spremljajočih težav, ki so lahko na nivoju fizičnih, čustvenih, govornih in drugih odstopanj. Zaradi zaostajanja v razvoju psihofizičnih sposobnosti je potrebno posebno pozornost posvetiti individualnemu pristopu. Ta naj bo viden pri

izbiri materialov in pri prepoznavanju emocionalnih stisk, ki se kažejo preko izražanja v likovnih delih.

Likovna področja so naslednja: slikanje, risanje, kiparstvo, oblikovanje prostora in grafika. Učitelj likovne naloge zastavlja tako, da jih uresničuje skozi igro.

Učencev ne obremenjujemo s posameznimi likovnimi pojmi. Skozi likovne probleme učenec razvija čutila, začenja razumevati prostor kot sestavni del spoznavnega okolja, zato temu primerno izbiramo likovne motive. Vso likovno izražanje vežemo na konkretno okolje, ki ga učenec pozna. Pri tem moramo upoštevati postopnost in zelo počasno nadgradnjo osvajanja likovnih pojmov. Pri uporabi likovnih pojmov mora učitelj biti dosleden in jih ne sme poenostavljati ali uporabljati sinonime. Tako učenci postopno spoznajo materiale in njihovo pravilno ter racionalno uporabo. Srečajo naj se z deli umetnikov. Razvoj likovnega spomina in domišljije je počasen in skromen, poteka pri vsakem učencu drugače.

MEDPREDMETNE POVEZAVE

Pri načrtovanju likovnih nalog za učence išče učitelj smiselne korelacije z drugimi predmetnimi področji. Pri tem pa mora ohraniti celovitost in čistost predmeta likovna vzgoja – likovne naloge se morajo izvajati po likovnih načelih in zakonitostih. Učencem mora učitelj nuditi možnost rešiti likovno nalogo na ustvarjalen, samosvoj likovni način, primeren psihofizičnim zmožnostim in individualnemu načinu izražanja.

Izhodišča za izvedbo korelacije predmeta likovna vzgoja z drugimi predmetnimi področji lahko učitelj poišče v likovnem področju, likovni tehniki, likovnem motivu ali likovnem pojmu (problemu). Neizčrpne možnosti povezovanja z že usvojenimi pojmi pri predmetih spoznavanje okolja, glasbena vzgoja, slovenski jezik, matematika, športna vzgoja, nudijo učitelju ustvarjalno realiziranje likovnih nalog z učenci.

VREDNOTENJE UČENČEVIH IZDELKOV IN ZAPIS DOSEŽKOV

Likovno vrednotenje predstavlja določanje vrednosti opravljenega učenčevega dela v učni uri glede na njegovo prizadevnost pri uresničevanju ciljev pri usvajanju likovnih pojmov, likovnem izražanju ter privzgajanju doživljajskih naravnosti. Cilj vrednotenja ni samo ocena izdelka temveč tudi ocena učenčevega dela, ki temelji na napredovanju v celotnem učnem procesu. Zato mora učitelj vrednotiti učenčevo dejavnost v celotnem učnem procesu. Tak način vrednotenja učenčevega dosežka (njegovo delo in napredek) obsega dosežke na afektivnem, psihomotoričnem in kognitivnem področju.

Po vsaki končani likovni nalogi učitelj z učenci ob razstavljenih, dokončanih in nedokončanih likovnih izdelkih vrednoti z učenci dosežene cilje po izoblikovanih kriterijih, ki izhajajo iz likovne naloge. Napredek posameznega učenca učitelj sprti beleži. Sprotni zapisi so tudi izhodišče za oblikovanje končnaga zapisa. Objektivne kritike morajo biti smernice za nadaljnje delo. Krepiti morajo učenčevo emocionalno, moralno, motivacijsko, estetsko in intelektualno komponento.

SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA DRUGO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

Priporočila za spodbujanje likovne dejavnosti učencev v obdobju prehoda iz spontanega v zavestno delo

Pri učencih v starosti od devet do enajst let prihaja do združevanja kognitivnega in vizualnega razvoja. Likovni izdelek, ki nastaja pri likovnem izražanju, ni več podrejen predstavi, učenci opuščajo intuitivno pridobljene pojme in prehajajo v čas vizualnega realizma. Pričnejo se izražati na osnovi kriterijev, ki so jih pridobili iz vizualne izkušnje. Spontanost se torej umika razumu, učenci želijo prikazati realne podobe, zato pogosto opazimo pasivno posnemanje drugih izdelkov z realističnimi podobami. Da bo likovno izražanje učencev postajalo bolj dovršeno in samosvoje, jih je potrebno nujno likovno razvijati in bogatiti. Spodbuditi jih je potrebno k iskanju novih izraznih načinov. Izhodišče za to pa je razumsko doživetje doživetje ob natančnejšem opazovanju predmetov in pojavov v naravi in okolju. To pa učitelj dosega s pestrim in živim opisovanjem, podkrepljenim s prikazom na nazornih učnih sredstvih. Likovne motive mora izbirati tako, da bodo jasni in razumljivi. Učenci so jih zmožni povezati z likovnimi pojmi in enostavnejšimi zakonitostmi likovnih elementov in oblikovalnih načel. Že v četrtem in petem razredu so zmožni kritično in z razumom dojeti in upoštevati linearne, barvne in prostorsko-oblikovalske vrednote. Torej dosledneje oblikovati in bogatiti črtne površine, mešati barve, uporabiti kontraste barv in njihove harmonije, kontraste oblik in prostora, upoštevati kompozicijska načela, ki pa jih ne motijo še značilna nepravilna oblikovalna razmerja. Že v šestem razredu pa se likovni izraz učencev izpopolni, likovno izražanje pa je že čisto zavestno. Zmožni so že ločevanja in razčlenjevanja ter sestavljanja elementov v nove skladne celote na likovni in verbalni način.

Dovršenost likovnega izražanja je v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju povezana tudi z razvitejšimi motoričnimi zmožnostmi. Zmožni so rokovati z zahtevnejšimi materiali in orodji.

Tudi v tem vzgojno-izobraževalnem obdobju mora učitelj spremljati likovni razvoj posameznega učenca, njegov individualni način izražanja in njegovo spoznavanje in razumevanje likovnih pojmov. Pozoren je tudi na izražanje emocij in učenčev socialni in moralni razvoj ter interes za likovno izražanje. Starostni stopnji učencev so prilagojene tudi vsebine v učnih načrtih, ki jih učitelj realizira v gibljivem (fleksibilnem) učnem procesu in s tem omogoči vsestranski likovni razvoj vsakega učenca.

Pri vseh likovnih področjih (risanje, slikanje, kiparstvo, prostorsko oblikovanje in grafika) mora učitelj negovati individualni način izražanja učencev. Likovne naloge oblikuje problemsko in v korelaciji z vzgojno-izobraževalnimi vsebinami ostalih predmetnih področij. Likovna naloga izhaja iz likovnega problema, izhodišče za likovno izrazno delo je torej likovni problem, likovna tehnika in likovni motiv sta podrejena teoretičnemu likovnemu problemu, sta le sredstvo za likovno izražanje. Uspešnost izvajanja vsebin učnega načrta je po posameznih področjih odvisna od uporabe sodobnih oblik in metod dela. Poleg običajnih metod dela sta zelo primerni metoda širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti ter metoda estetske komunikacije, ki omogočata iz-

virno in lastno iskanje rešitev. V učnem procesu posebno pozornost namenja učenčevemu pravilnemu, odgovornemu in varnemu ravnanju z likovnimi materiali in orodji pri vseh likovnih področjih. Veliko pozornosti posveča tudi poglobljenemu načinu spoznavanja umetniških stvaritev, njihovih ustvarjalcev in kulturnih ustanov, vizualnim komunikacijam, analizi okolja in ekološkim problemom (ogledi razstav, kulturnih ustanov, ateljejev).

Usvajanje likovnih pojmov

Dejavnost usvajanja likovnih pojmov od 4. do 6. razreda temelji na učiteljevi uspešni motivaciji učencev z različnimi metodami, posebej še z metodo širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti in z metodo estetske komunikacije. Učenci z njihovo pomočjo na neprisiljen način bogatijo občutljivost za likovne elemente, njihovo ločevanje, razčlenjanje in sestavljanje v nove skladne celote, spodbujajo izvornost in lastno iskanje rešitev, spoznavajo posebnosti zahtevnejših likovnih materialov in orodij, spoznavajo in dojemajo likovna dela umetnikov ter kulturne ustanove, vizualne komunikacije, pa tudi različne načine likovnega izražanja. Bolj kritično in razumno dojemanje likovnih elementov in zakonitosti oblikovalnih načel omogočajo učitelju, da učence ob sproščanju čustvenih in razumskih zmogljivosti navaja na vrednotenje lastnih likovnih del in del njihovih vrstnikov.

Likovno izražanje

Likovno izražanje predstavlja spontano in ustvarjalno interpretacijo doživetij učencev in zavestnejšo uporabo spoznanih likovnih pojmov. Gre za svobodno in spontano interpretacijo z likovnimi znaki oblikovanih misli s pomočjo raznolikih likovnih materialov in orodij. Učitelj spodbuja učence k samostojnemu, samosvojemu načinu izražanja misli z individualnim izrazom. To pa dosega s spodbujanjem učencev k strukturiranemu razumevanju predmetov in pojavov v naravi ter okolju. Z uporabo zahtevnejših materialov in orodij si razvijajo učenci ročne spretnosti in občutljivost ter zmožnost samostojnega raziskovanja posebnosti likovnih materialov in orodij, kar omogoča, da vnašajo v likovno izražanje lastne zamisli, čutenja, spoznanja in originalen način izražanja.

Privzganje doživljajskih naravnosti

Predstavlja skladno in celovito ponotranjenje pridobljenega in usvojenega, ki se pri učencih na zunaj kaže kot odnos do lastnega dela, dela sošolcev, dela umetnikov, kot spoštljiv odnos do naravnega, kulturnega in socialnega okolja ter čustvenega odnosa do narave. Pri izvajanju likovnih nalog pa se kaže kot učenčeva samoiniciativnost, samostojnost, sproščenost in originalen način izražanja. Zato je zelo pomembno, kako učitelj spodbuja učence k likovni dejavnosti, kako posveča pozornost njihovi individualni izraznosti glede na starostno stopnjo in razvoj čutov, zanimanju za likovno izražanje ter razvoju ustvarjalnosti.

DODATEK ZA PRILAGOJEN IZOBRAŽEVALNI PROGRAM Z NIŽJIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM

V obdobju od četrtega do vključno šestega razreda so učenci zelo dojemljivi za pridobivanje novih spoznanj. Likovne pojme s katerimi so se seznanili in jih spoznali v prvih treh razredih, sedaj dobivajo pravo mesto v njihovem znanju. Seznanjajo se z novimi likovnimi pojmi in jih vedno bolj pravilno uporabljajo v svojih delih. Ločijo že posamezna likovna področja. Še vedno izhajamo iz konkretnega okolja, le da ga opazujemo in opisujemo bolj podrobno in v različnih variantah. Motive izbiramo na konkretnem nivoju izhajajoč iz okolja, ki ga učenec pozna in iz narave. Počasi že vključujemo tudi likovne motive, ki razvijajo likovni spomin in domišljijo.

Na področju risanja spoznavajo nove materiale in pripomočke. Črtno izražanje je bogatejše in pestrejše. Področje slikanja prinaša učencem nova spoznanja o barvah. Poizkusijo mešati barve in odkrivajo zakonitosti barvnega nauka. Spoznavajo osnove kompozicije, predvsem ravnotežje na risarski in slikarski ploskvi. Prikazovanje prostora na ploskev je zelo zahtevno, zato je področje perspektive zastopano zelo skromno. Radi ustvarjajo na področju kiparstva in prostorskega oblikovanja. Priporočljivo je, da je učitelj inovativen pri izbiri materialov. Učenci tako odkrivajo nove materiale, ki jih učitelj izbira glede na likovne probleme. S tem na nevsiljiv način pridobivajo nova znanja. Likovni problemi na posameznih področjih morajo biti zastavljeni tako, da jih lahko učenec po svojih sposobnostih realizira.

MEDPREDMETNE POVEZAVE

Pri načrtovanju likovnih nalog za učence išče učitelj smiselne korelacije z drugimi predmetnimi področji. Pri tem pa je pomembno, da se likovne naloge izvajajo po likovnih načelih in zakonitostih, da so zasnovane likovno in ohranijo celovitost in čistost predmeta likovna vzgoja. Učencem mora učitelj nuditi možnost rešitve likovne naloge na ustvarjalen, samosvoj likovni način, primeren njihovim psihofizičnim zmožnostim in individualnemu načinu izražanja.

Izhodišča za izvedbo korelacije predmeta likovna vzgoja z drugimi predmetnimi področji lahko učitelj poišče v likovnem področju, likovni tehniki, likovnem motivu ali likovnem problemu. Likovne pojme lahko učitelj povezuje z že usvojenimi pojmi pri predmetih spoznavanje okolja, glasbena vzgoja, slovenski jezik, matematika, športna vzgoja ali obratno.

VREDNOTENJE UČENČEVIH IZDELKOV IN ZAPIS DOSEŽKOV

Likovno vrednotenje predstavlja določanje vrednosti opravljenega učenčevega dela v učni uri glede na učenčevo prizadevnost za uresničevanje ciljev pri usvajanju likovnih pojmov, likovnem izražanju ter privzganju doživljajskih naravnosti. Cilj vrednote-

nja ni samo ocena izdelka, temveč tudi ocena učenčevega dela, ki temelji na napredovanju v celotnem učnem procesu. Zato mora učitelj vrednotiti učenčevo dejavnost v celotnem učnem procesu. Tak način vrednotenja učenčevega dosežka (njegovo delo in napredek) obsega dosežke na afektivnem, psihomotoričnem in kognitivnem področju.

Po vsaki končani likovni nalogi učitelj z učenci ob razstavljenih, dokončanih in nedokončanih likovnih izdelkih vrednoti z učenci dosežene cilje po izoblikovanih kriterijih, ki izhajajo iz likovne naloge. Napredek posameznega učenca učitelj sproti beleži opisno ali številčno. Sprotni opisni ali številčni zapisi so tudi izhodišče za oblikovanje končne opisne ali številčne ocene. Objektivne kritike morajo biti smernice za nadaljnje delo. Krepiti morajo učenčevo emocionalno, moralno, motivacijsko, estetsko in intelektualno komponento.

SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

Priporočila za likovno dejavnost učencev v času uravnoveženega spontanega in zavestnega dela

V starosti od enajst do petnajst let se učenci likovno izražajo na temelju trdnejših, jasno preišljenih kriterijev, ki so si jih pridobili vizualno in z abstrakcijo. To je čas upodobi-
tev. Spontano likovno izražanje usiha, učenci preidejo k zavestnejšemu reševanju likovnih problemov z materialnim, perceptivnim pristopom. Likovno izražanje postane namerno, cilj je že likovni. Še posebej starejši učenci uživajo v zavestnem upodabljanju predmetov, ki so po vizualni plati najbliže videzu. Obvladajo empirični vidni svet in ga razumejo na praktičen način. Pri likovnem izražanju razumsko obvladajo čustveno doživljanje in vodijo svojo ustvarjalnost. Zato je učiteljeva naloga, da pozna in spremlja likovni razvoj posameznega učenca, njegovo spoznavanje in razumevanje likovnih problemov ter individualni način izražanja. Posebej je pozoren na doživljanje in izražanje emocij, učenčev socialni razvoj – njegov odnos z drugimi, in na čustva, ki se pri tem porajajo, pa tudi na učenčev interes in zanimanje za likovne stvaritve in načine izražanja, odnos do predmetov – doživljanje lepega in razvijanje zmožnosti za ustvarjanje lepega.

Vsebina v učnih načrtih za likovno vzgojo je oblikovana in prilagojena posamezni starostni stopnji učencev, kar učitelj upošteva pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega procesa. Ob tem pa poskrbi, da so posamezni učni koraki čimbolj gibljivi (fleksibilni), da na čimbolj predvidljiv način omogočajo razvoj učenčeve likovne občutljivosti, ustvarjalnosti, estetskega in originalnega izražanja, razvoj motoričnih spretnosti, pa tudi samostojnega pridobivanja znanja, zmožnosti opazovanja, pomnenja, primerjanja, razumevanja, kritičnega vrednotenja, pozitivnega odnosa do dela, delovnih navad.

Vsebina programa likovne vzgoje v 7., 8. in 9. razredu predstavlja smiselno sintezo likovnih področij – risanja, slikanja, kiparstva, prostorskega oblikovanja, grafike – z likovnimi problemi.

Učenci usvojijo spoznanja iz opredeljenih vsebin ter ob rokovanju z materiali in orodji razvijajo ročne spretnosti. Spoznanja in razumevanje temeljnih likovnih problemov in njihovih zakonitosti v osnovnem programu, pa ponuja učencem od 7. do 9. razreda, da dopolnjujejo spoznanja in razvijajo ročne spretnosti pri obveznem izbirnem predmetu – Likovnih ustvarjalnicah.

Učitelj s posebnim poslušom neguje individualni način izražanja posameznega učenca. Likovne naloge oblikuje smiselno in v korelaciji z ostalimi vzgojno-izobraževalnimi vsebinami. Prilagojene morajo biti individualnim potrebam učencev in zasnovane problemsko, kar omogoča vpetje pouka v medsebojno komunikacijo med učiteljem in učencem (interakcija). Izhodišče za izrazno delo je likovnoteoretični problem. Likovna naloga tako izhaja iz likovnega problema, likovna tehnika in likovni motiv sta podrejena teoretičnemu problemu, sta le sredstvo za likovno izražanje.

Uspešnost izvajanja učnega procesa danes pogojujejo sodobne oblike in metode dela. Zelo primerna je uporaba metode širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti, pri kateri učitelj doseže večplastnost likovnih sporočil. Učenci širijo likovne komponente in vrednosti ter miselne elaboracije. Metodi estetske komunikacije ter transponiranja in alternative pa spodbujata izvirnost in lastno iskanje rešitev, pa tudi različne estetske doživljaje in različne estetske sodbe učencev.

V programu likovne vzgoje namenja učitelj posebno pozornost analizi okolja, ekološkim problemom in vizualnim komunikacijam. Posebno pozornost namenja tudi učenčevemu pravilnemu, odgovornemu in varnemu ravnanju z likovnimi materiali in orodji pri vseh likovnih področjih. Fotografije likovnih stvaritev na smiseln in ustvarjalen način vključuje kot ponazorilo (učilo) v posamezne korake učnega procesa. Za poglobljeno spoznavanje umetniških stvaritev in njihov direkten stik pelje učitelj učence na ogled razstave v galerijo ali organizira pogovor z umetnikom (tudi v ateljeju).

Usvajanje likovnih pojmov

Dejavnost usvajanja likovnih problemov od 7. do 9. razreda temelji na učiteljevi uspešni motivaciji učenca z metodo pogovora, demonstracije in opazovanja, posebej še z metodo širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti, metode transponiranja in alternative ter metode estetske komunikacije. S temi metodami dosega, da učenci na neprisiljen način bogatijo občutljivost za likovne elemente in njihove odnose, ob tem pa spodbuja njihovo izvirnost in lastno iskanje rešitev, spoznavanje posebnosti likovnih materialov in orodij, vizualnih komunikacij ter dojemanje likovnih del umetnikov iz vseh umetnostnozgodovinskih obdobj, posebej še sodobne likovne umetnosti, njene namembnosti in posebnosti rešitev. Zavestno dojemanje likovnih problemov omogoča učitelju, da učence ob sproščanju čustvenih in razumskih zmogljivosti navaja na kritično vrednotenje lastnih likovnih del in del njihovih vrstnikov.

Likovno izražanje

Likovno izražanje predstavlja zavestno in ustvarjalno interpretacijo doživetij učencev in uporabo temeljnih in obogatenih spoznanj likovnih problemov. Gre za svobodno in zavestno interpretacijo z likovnimi znaki oblikovanih misli ob pomoči raznolikih likovnih materialov in orodij. Učitelj aktivno spodbuja in usmerja učence, da samostojno, na samosvoj likovni način izrazijo svoje misli ter da pri tem ostajajo svojski in prepoznavni. S pravilnim vodenjem delovnih postopkov razvija tudi motorično spretnost in občutljivost. Spodbuja tudi samostojno vključevanje učenčevih likovnih zmožnosti v izvirno reševanje likovnih problemov.

Privzgajanje doživljajskih naravnosti

Predstavlja skladno in celovito ponotranjenje pridobljenega in usvojenega, ki se pri učencu na zunaj kaže kot odnos do lastnega dela, dela sošolcev, dela umetnikov, kot spoštljiv odnos do naravnega, kulturnega in socialnega okolja ter čustvenega odnosa do narave. Kaže se tudi kot učenčeva izvirnost, domiselnost, samostojnost pri izvajanju likovnih nalog, zmožnost ravnanja, presojanja in vključevanje emocionalnih funkcij. Zato je zelo pomembno, kako učitelj spodbuja učence k likovni dejavnosti in kako posveča pozornost individualni izraznosti učenca glede na starostno stopnjo in razvoj čutov, zainteresiranosti za likovno izražanje ter razvoju ustvarjalnosti.

MEDPREDMETNE POVEZAVE

Pri načrtovanju likovnih nalog za učence išče učitelj smiselne korelacije z drugimi predmetnimi področji in sicer tako, da učencem omogoči rešiti likovno nalogo na ustvarjalen, samosvoj likovni način, primeren njihovim psihofizičnim zmožnostim in individualnemu načinu izražanja.

Izhodišča za izvedbo korelacije predmeta likovna vzgoja z drugimi predmetnimi področji lahko učitelj poišče v likovnem področju, likovni tehniki, likovnem motivu ali likovnem problemu. Možnosti povezovanja so v predmetih: glasbena vzgoja, slovenski jezik, matematika, športna vzgoja, zgodovina, geografija, fizika, kemija, tehnika in tehnologija.

VREDNOTENJE UČENČEVIH IZDELKOV IN ZAPIS DOSEŽKOV

Likovno vrednotenje predstavlja določanje vrednosti opravljenega učenčevega dela v učni uri glede na njegovo prizadevnost pri uresničevanju ciljev pri usvajanju likovnih pojmov, likovnem izražanju ter privzgajanju doživljajskih naravnosti. Cilj vrednotenja ni samo ocena izdelka, temveč tudi ocena učenčevega dela, ki temelji na napredovanju v celotnem učnem procesu. Zato mora učitelj vrednotiti učenčevo dejavnost v celot-

nem učnem procesu. Tak način vrednotenja učenčevega dosežka (njegovo delo in napredek) obsega dosežke na afektivnem, psihomotoričnem in kognitivnem področju.

Po vsaki končani likovni nalogi učitelj z učenci ob razstavljenih, dokončanih in nedokončanih likovnih izdelkih vrednoti z učenci dosežene cilje po izoblikovanih kriterijih, ki izhajajo iz likovne naloge. Objektivne kritike morajo biti smernice za nadaljnje delo. Krepiti morajo učenčevo emocionalno, moralno, motivacijsko, estetsko in intelektualno komponento.

Opažanja pri likovnem vrednotenju učitelj zapisuje z oceno po Pravilniku o preverjanju in ocenjevanju.

Priloga 2:

PRIPOROČENI VIRI ZNANJA

- Butina, Milan, Slikarsko mišljenje, Ljubljana: CZ, 1996
Butina, Milan, Prvine likovne prakse, Ljubljana: Debora, 1997
Butina, Milan, Uvod v likovno oblikovanje, Ljubljana: Debora, 1997
Butina, Milan, O slikarstvu, Ljubljana: Debora, 1997
Butina, Milan, Mala likovna teorija, Ljubljana: Debora, 2000
Berce Golob, Helena, Likovna vzgoja, Priročnik za učitelje razrednega pouka, Ljubljana: DZS, 1991
Berce Golob, Helena, Likovna vzgoja, Načini dela pri likovni vzgoji, Priročnik za učitelje na predmetni stopnji osnovne šole, Ljubljana: DZS, 1993
Čadež, Dragica, Glina, les, papir, kovina, Ljubljana: MK, 1983
Čadež Lapajne, Dragica, Od glave do portreta, Modeliranje v glini, Ljubljana: Debora, 2000
Didek, Zoran, Raziskovanje oblikotvornosti, Ljubljana: DDU Univerzum, 1982
Golob, Nataša, Umetnost na Slovenskem, Ljubljana: DZS, 1999
Jerman, Frane, Sprehodi po estetiki, Ljubljana: MK, 1983
Likovno snovanje, Priročnik za učitelje srednjih šol, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 1999
Muhovič, Jožef, Vstop v likovno logiko I, II, Ljubljana: ALU, 1986
Revija Likovna vzgoja, Ljubljana: Debora, letniki 1, 2, 3
Revija Likovne besede, zbirka, Ljubljana: Društvo slovenskih likovnih umetnikov
Tacol, Tonka, Učbeniki Likovno izražanje za 5., 6., 7., 8. razred, Ljubljana: Debora 1995, 1996
Tacol, Tonka, Didaktični pristop k načrtovanju likovnih nalog, Izbrana poglavja iz likovne didaktike, Ljubljana: Debora, 1999
Tacol, Tonka, Likovne igrarije, učbenik za 1., 2., 3., razred osnovne šole: Debora, 2002, 2003

Priloga 3:

PRIPOROČENI MATERIALNI POGOJI ZA IZVAJANJE

1. in 2. vzgojno-izobraževalno obdobje:

Svetla (naravna svetloba) in zračna učilnica s kabinetom z možnostjo zatemnitve, večje delovne površine, ki so primerne za likovno dejavnost učencev in večje odlagalne police (100 x 80 cm) za sušenje in shranjevanje likovnih izdelkov. Magnetna tabla in zaprte omare s policami in predalniki za shranjevanje materialov in orodij, ki so potrebne za realizacijo likovnih nalog iz različnih področij, odtočno korito z več pipami, večj razstavna površina.

Pripomočki: AV sredstva – diaproyektor, episkop, grafoskop; posoda za shranjevanje gline.

Pri izvedbeno zahtevnejših nalogah uporabljajo risalnico tudi učenci razredne stopnje.

2. in 3. vzgojno-izobraževalno obdobje:

Risalnica (nad 80 m²), kabinet, naravna severna svetloba, možnost zatemnitve, razstavna površina. Kabinet s policami (105 x 75 cm), v katerem so zaprte omare (za material, orodje in tudi za arhiv) in delovna površina za učitelja, priročna knjižnica s knjižno literaturo.

Oprema: magnetna tabla, projekcijsko platno, omare s policami in predalniki, masivne mize z večjo delovno površino (za dva učenca 150 x 75 cm), odtočno korito z najmanj 6 pipami.

Pripomočki: grafična stiskalnica, namizna kiparska stojala, najmanj pet slikarskih stojal, AV sredstva (diaproyektor, episkop, grafoskop), videorekorder, televizor, računalnik z likovnimi programi, posoda za shranjevanje gline, peč za keramiko, ki naj bi bila nameščena v samostojnem prostoru, fotoaparati, videokamera.